

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİLERİN
EV ÖDEVLERİNE YÜKLEDİKLERİ ANLAMLARIN
İNCELENMESİ

Mustafa OK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN

Konya-2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı : Mustafa OK

Numarası : 148301031008

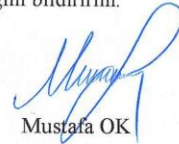
Öğrencinin

Ana Bilim / Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri/Eğitim Programı ve Öğretimi

Programı: Tezli Yüksek Lisans

Tez Adı: Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Ev Ödevlerine
Yükledikleri Anlamların İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığımı bildiririm.

Mustafa OK

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin

Adı Soyadı :	Mustafa OK
Numarası :	148301031008
Ana Bilim / Bilim Dalı:	Eğitim Bilimleri/Eğitim Programı ve Öğretimi
Tez Danışmanı:	Doç. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN
Tez Adı:	Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Ev Ödevlerine Yükledikleri Anlamların İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “*Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Ev Ödevlerine Yükledikleri Anlamların İncelenmesi*” başlıklı bu çalışma 26.04.2018. tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN	Danışman	
Dr. Öğr. Üyesi Gengör YUMUŞAK	Üye	
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin SERGE	Üye	

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans öğrenimim boyunca bana sürekli yol gösteren, engin bilgi hazinesinden bana kıymetli bilgiler sunan, akademik yönden gelişebilmem ve bu yolda ilerleyebilmem için desteğini esirgemeyen çok değerli danışmanım, hocam, Doç. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN' a bu çalışmama ve bana katkıları için yürekten teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın veri toplama sürecine yaptıkları katkılar ve verdikleri desteklerden ötürü değerli okul idarecilerimize, öğretmenlerimize ve öğrenci velilerimize teşekkür ederim.

Ayrıca dünyaya geldiğim günden beri hep arkamda duran, attığım her adımda yere sağlam basabilmemi sağlayan, desteklerini hiçbir zaman eksik etmedikleri için haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim babama, anneme, kız kardeşime, erkek kardeşime ve canım geniş aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, gördüğüm ilk günden beri hayatımın eksik yönlerini tamamlayan, ne olursa olsun yanımda olacağına inandığım hayat arkadaşım, can yoldaşım, eşim Zeynep OK' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa OK
KONYA - 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı : Mustafa OK

Numarası : 148301031008

Ana Bilim / Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri/Eğitim Programı ve Öğretimi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN

Tez Adı: Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Ev Ödevlerine Yükladıkları Anlamaların İncelenmesi

ÖZET

Bu araştırmada, son dönemlerin tartışmalı konularından biri olan ödevler üzerine çalışılmıştır. Öğretmenlerin, öğrencilerin ve öğrenci velilerinin ev ödevi olgusuna yükledikleri anlamların incelenmesini amaçlayan bu çalışmanın çalışma grubunu, 2016 – 2017 eğitim öğretim yılında Konya il merkezindeki iki farklı ilkokuldan toplamda 37 öğretmen, 335 öğrenci ve 222 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilen bu araştırmanın verileri öğretmenler ve öğrenci velilerinden araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Öğrenci verileri ise öğrencilerin ev ödevi ile ilgili çizdikleri resimlerden elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonunda ulaşılan sonuçlar şunlardır:

1. Öğretmenlerin ev ödevi olgusuna pekiştirme, tekrar, görev ve sorumluluk gibi anlamlar atfettikleri tespit edilmiştir.

2. Öğrenci velilerinin de benzer şekilde ev ödevi olgusunu genel olarak tekrar, pekiştirme ve görev olarak ele aldıkları tespit edilmiştir.
3. Öğrencilerin ödev kavramı ile ilgili sınıf ortamı gibi kapalı mekanları sıkça resmettikleri tespit edilmiştir.
4. Velilerin ve öğretmenlerin ödev konusunda bazı noktalarda görüşlerinin birbirinden farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Ödev, ev ödevi

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı : Mustafa OK

Numarası : 148301031008

Ana Bilim / Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri/Eğitim Programı ve Öğretimi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN

Tezin İngilizce Adı:

SUMMARY

In this research, one of the controversial issues of recent years, homeworks has been studied. The study group of this study, aiming to examine the meanings that teachers, students and parents meaning attribution to homeworks constitutes 37 teachers, 335 students and 222 parents from two different primary schools in Konya province in 2016 - 2017 academic year. The data of this research carried out in the qualitative research method were collected by the semi-structured interview form formed by the researcher from the teachers and parents. Student data is obtained from the pictures drawn by students about homework. The obtained data were analyzed by content analysis.

The results obtained at the end of the research are as follows:

1. It has been determined that teachers attributed meanings such as reinforcement, repetition, duty and responsibility for homework.

2. It has also been found that student parents generally treat homework as a repetition, consolidation and task.
3. It has been found out that students frequently display indoor places such as the classroom environment related to homework.
4. It has been determined that the opinions of the parents and teachers differ from each other in terms of homework.

Keywords: schoolwork, homework

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıtlılar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar.....	5
2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Kuramsal Açıklamalar	6
2.1.1. Ödev.....	6
2.1.2. Ödevin Amaçları.....	6
2.1.3. Ödev Türleri.....	7
2.1.4. Ödevin Etkileri.....	8
2.1.5. Ödevin Önemi.....	12
2.1.6. Ödevin Değerlendirilmesi ve Ödev Takibi.....	12
2.1.7. İyi Bir Ödevin Özellikleri	13
2.1.8. İdeal Ödev Süreleri	15
2.2. İlgili Araştırmalar	16
3. YÖNTEM	23
3.1. Araştırmanın Deseni	23
3.2. Çalışma Grubu	24
3.3. Veri Toplama Araçları	25
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi	25
3.6. Geçerlik ve Güvenirlik.....	26

4. BULGULAR.....	28
4.1. Araştırmanın Birinci Sorusuna İlişkin Bulgular	28
4.2. Araştırmanın İkinci Sorusuna İlişkin Bulgular	37
4.3. Araştırmanın Üçüncü Sorusuna İlişkin Bulgular	38
4.3. Araştırmanın Dördüncü Sorusuna İlişkin Bulgular	47
5. YORUM VE TARTIŞMA.....	49
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	58
6.1. Sonuç	58
6.2. Öneriler	59
KAYNAKÇA.....	61
EKLER	67
EK 1. Öğretmenler ile Yapılan Görüşme Formu	68
EK 2. Öğrenci Velileri İle Yapılan Görüşme Formu.....	69
EK 3. Öğrenci Resim Örnekleri.....	70
ÖZGEÇMİŞ	75

TABLOLAR LİSTESİ

- Tablo 3.1:** Araştırmada Yer Alan Öğrencilerin Sınıf ve Cinsiyet Dağılımları.....24
- Tablo 4.1:** Öğretmenlere yöneltilen “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....28
- Tablo 4.2:** Öğretmenlere yöneltilen “Ödevin öğrencilere ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....29
- Tablo 4.3:** Öğretmenlere yöneltilen “Ödev üzerinde ailenin ne tür etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....30
- Tablo 4.4:** Öğretmenlere yöneltilen “Öğrencilerinize ödev veriyor musunuz? Genelde ne tür ödevler veriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....31
- Tablo 4.5:** Öğretmenlere yöneltilen “Öğrencilerinize ödev verirken nelere dikkat ediyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....32
- Tablo 4.6:** Öğretmenlere yöneltilen “Ödevleri kontrol ederken ve öğrenciye dönüt verirken nelere dikkat ediyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....33
- Tablo 4.7:** Öğretmenlere yöneltilen “Ödevler konusunda ne tür problemler yaşıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....33
- Tablo 4.8:** Öğretmenlere yöneltilen “Size göre ideal bir ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....34
- Tablo 4.9:** Öğretmenlere yöneltilen “Ödev uygulamaları hakkında önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....35
- Tablo 4.10 :** Öğrenci resimlerinde yer alan öğelere ait frekans tablosu37

- Tablo 4.11:** Velilere yöneltilen “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....38
- Tablo 4.12:** Velilere yöneltilen “Ödevin çocuğunuza ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....39
- Tablo 4.13:** Velilere yöneltilen “Çocuğunuz ödevlere günde ne kadar zaman ayırıyor? Sizce yeterli mi?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....40
- Tablo 4.14:** Velilere yöneltilen “Çocuğunuza verilen ödevlerin miktarı ve türü hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....41
- Tablo 4.15:** Velilere yöneltilen “Çocuğunuza ödev yaparken yardım ediyor musunuz? Nasıl?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....42
- Tablo 4.16:** Velilere yöneltilen “Sizce ailelerin ödevler konusunda katkıları nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....43
- Tablo 4.17:** Velilere yöneltilen “Çocuğunuz ödev yaparken ne tür sorunlarla karşılaşılıyorsunuz? Bu sorunlara nasıl çözüm getiriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....44
- Tablo 4.18:** Velilere yöneltilen “Size göre ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....45
- Tablo 4.19:** Velilere yöneltilen “Ödev uygulamaları hakkında önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait frekans tablosu.....46

1. GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar konu edilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Ödevler, günümüz öğrenme ortamlarında sıkça karşılaşılan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenmeye yardımcı olma, öğrenme eksiklerini tamamlama, derse hazırlama gibi beklentiler atfedilen ödevler; okul, ev, dersane veya etüt merkezi gibi farklı ortamlarda; proje ödevi, dönemlik ödev, test çözme ödevi, yazı yazma ödevi, maket yapma, deney yapma ödevi gibi farklı şekillerde ve farklı miktarlarda yer almaktadır. Fakat her zaman doğru yerde, doğru şekilde ve yeterli miktarda öğrenmeye katkı sağladığı düşünülmemektedir (Yolcu, 2007; Yeşilyurt, 2006).

Bazen bir not verme aracı, bazen de ceza unsuru olarak öğrenciye verilen ödevler, aslında derse motive etmeli, açıkları kapatmalı, eksik ve yarım kalan öğrenmeleri tamamlamalıdır. Ayrıca, öğrencilerin davranışlarında kalıcı izli değişiklikler oluşturabilmek için sınıf ortamında kazandırılan davranış ve kazanımların sınıf dışında da pekiştirilmesi ve yeni kazanımlarla desteklenmesi gerekmektedir (Şen ve Gülcan, 2012). Ancak öğrenciye bunun gibi pek çok yönden katkı sağlaması beklenen ödevlerin; bekleneni her zaman yerine getirmekte mi, yoksa çoğu zaman bir karmaşaya mı dönüşmekte olduğu tartışma konusudur.

Öğrenme üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülen ödevde dair yapılan tanımlar incelendiğinde ödevin; öğretmenlerin herhangi bir konuyu pekiştirmek, eksik öğrenmeleri gidermek ya da yeni bir konuya hazırlık yapmak amacıyla öğrencilere verdikleri her türden okul ve ders dışı etkinlikler ve görevlendirmeler olduğu anlaşılmaktadır. Ancak ödevi sadece tanımlamak, onu amacına uygun olarak kullanabilmek ve ödev sayesinde verimli sonuçlar elde edebilmek için yeterli değildir. Ödevin ne olduğunun ve neden gerekli olduğunun yanında ödevin amaçları,

türleri, olumlu ve olumsuz etkileri, ideal bir ödev sürecinin nasıl yönetilmesi gerektiği de bilinmelidir (Büyüktokatlı, 2009; Kütükte, 2010; Oğuz, 2010).

Ödevi öğrenmede kullanmanın amacı, araştırma yaparak bilimsel düşünmeyi öğretmek; bilgi kaynaklarına ulaşmayı öğretmek; problem çözme becerilerini kazandırmak; neden sonuç ilişkisi kurmayı öğretmek; kendilerini yenilemeyi öğretmek; toplumsal bilinç kazandırmak; iletişim becerilerini kazandırmak; akıl, bilgi, teknoloji üretebilmeyi sağlamak; yönetici ve girişimci insan olmayı öğretmektir (Gür, 2003).

Tüm bu amaçları sağlamaya yönelik düzenlenen ödevler Türkoğlu, İflazoğlu ve Karakuş'a (2014) göre pratik ödevleri, hazırlık ödevleri ve geliştirme ödevleri olarak üç grupta toplanabilir. Ancak ödev türleri konusunda yalnızca bu üç türle sınırlı kalınmamalıdır. Gerçekleştirdikleri hedeflere göre de ödevler Öğrenmeyi Pekiştiren Ödevler, Öğrenmeyi Tamamlayan/Bütünleştiren Ödevler, Öğrenmeye Hazırlayan Ödevler, Öğrenmeyi Sistemikleştiren Ödevler veya Öğrenmeyi Genişleten Ödevler olarak da sınıflandırılabilir.

Hangi sınıflandırmaya dâhil olursa olsun verilen her ödevin öğrenci ve öğrenme üzerinde birtakım olumlu ya da olumsuz etkileri ortaya çıkmaktadır. Bu etkiler çoğu kez Büyüktokatlı'nın (2009) belirttiği gibi ödevlerin öğrenciyi akademik olarak daha başarılı kılması, öğrenmeyi ve okuldaki başarıyı pekiştirmesi, öğrenciyi yeni alanlarla tanıştırmayı, kurallara uymayı, işe zamanında başlamayı ve bitirmeyi, sorumluluk üstlenmeyi, kendi başına iş yapma yeteneğini öğretmesi gibi olumlu etkiler olarak gözlenmektedir. Ancak tüm bu olumlu etkilerin yanında ödevin verilme amacı olması gerekenin dışına çıktığında ya da yapıma şekli değiştirildiğinde veya doğru şekilde değerlendirilmediğinde, ödevler amacına ulaşmamaktadır.

Yolcu'ya (2007) göre artık öğrenciler, ödevlerle ilgili sürekli şikâyetlerini dile getirmektedirler. Ayrıca aileler de ödevlerin kendilerine ek bir yük getirdiğinden bahsetmektedirler. Ödevler aynı zamanda eğitimcilerin de ödevlerini yapmayı reddeden öğrencilerle uğraşmak zorunda olmaları gibi ekstra çalışma yapmalarına

neden olmaktadır. Bu yüzden ödevin bir eğitim aracı olarak faydaları konusunda soru işaretleri yer almaktadır (Gür, 2003; Gürlevik, 2006; Öcal, 2009).

Ödevde dair olumsuz düşünceler, ön yargılar ve ödevin ortaya çıkardığı olumsuz etkiler ödev sürecinin iyi yönetilememesinin bir sonucudur. Öğretmenin ödev vermeye karar vermesi ile başlayıp; ödevle ilişkin geri dönüt alan öğrencinin düzeltmeler yapması ile sona eren bir süreç olan ödevler, iyi yönetilemediğinde bu tür problemlere yol açmaktadır (Kapıkıran ve Kıran, 1999; Turanlı, 2009b; Özer ve Öcal, 2013). Doğru zamanda, doğru miktarda ve doğru şekilde verilen ödevler, dönüt ve düzeltmesinin ideal ölçüde yapılmasıyla birlikte bu olumsuz sonuçların hiçbirini ortaya çıkarmayacaktır.

Bu olumsuz sonuçların ortaya çıkmasında en büyük etkenlerden biri de Turanlı'nın (2007) belirttiği gibi öğretmen, veli ve öğrencilerin okula ilişkin farklı bakış açılarına sahip olmalarıdır. Bu kitlelerin okulun görevlerini tanımlayışlarındaki farklılaşma, ödevle ve ödev yapmaya farklı anlamlar yüklemelerini de kaçınılmaz kılar. Okulun görevlerini, işleyişini ve etkilerini farklı yorumlayan bireyler okulda devam eden eğitim – öğretim süreçlerini de bu farklılıklar doğrultusunda yorumlayacaktır. Eğitim – öğretimin ayrılmaz parçası olan ödevlere ve ödev yapmaya karşı geliştirilen yargılar ve bakış açıları da bu ölçüde farklı olacaktır. Ayrıca paydaşlar arasındaki bu farklılıklar paydaşların, birbirlerinin bakış açısından yeterince haberdar olmadığına işaret etmektedir(Turanlı, 2009b).

Öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasında ev ödevlerine ilişkin gözlenen farklı görüşler, tutumlar ve beklentiler güncel bir araştırma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Turanlı'nın (2007) yaptığı çalışmada öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin ödev algılarının birbirinden farklı olduğu görülmektedir. Öğretmenler, ödevle ilgili sorumluluklarını bilmekte fakat aile ile yeterince iletişime geçmemekte, bu nedenle söz konusu görüş farklılıkları ortadan kalkmamaktadır. Aileler de öğretmenlerin yeterince iletişim halinde olmamasından şikayet etmekle birlikte çoğu kez öğrenciye ödev konusunda nasıl yardımcı olacaklarını bilmemektedir. Öğrenciler ise bu görüş farklılıklarının arasında kendilerine en kolay gelen şekilde ödevlerinin büyük bir kısmını anne ve babalarına yaptırmaktadırlar. Bu görüş karmaşası içinde,

konunun muhatabı olan öğretmen, öğrenci ve anne-babaların konuya yaklaşımını belirlemek, birbirlerini anlamalarını ve birbirlerine anlayışla yaklaşmalarını sağlayarak, uygulamadan verim alınmasını sağlamak gerekmektedir (Turanlı, 2007).

Bu konu üzerine yapılan araştırmaların bir kısmının öğretmen görüşlerine odaklandığı, bir kısmının öğrenci görüşlerine odaklandığı, bir kısmının ise veli görüşlerine odaklandığı görülmektedir. Örneğin; Gedik, Altıntaş ve Kaya (2011) ödevler hakkında öğrenci görüşlerini araştırmışlardır. Benzer şekilde Gedik ve Orhan (2013) araştırmalarında öğrenci görüşleri üzerine odaklanmışlardır. Şen ve Gülcan (2012) yaptıkları araştırmada ev ödevleri hakkında veli görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Özer ve Öcal (2013) ise ev ödevleri hakkında öğretmenlerin görüşlerini araştırmıştır. Benzer şekilde Turanlı (2009b) da ödevle ilişkin yaptığı araştırmada öğretmen görüşlerini belirlemeyi hedeflemiştir. Öcal (2009) da ev ödevleri konusunda ailelerin ve öğretmenlerin rolünü araştırmıştır. Ayrıca Gürlevik (2006) gibi öğretmen ve öğrenci görüşlerine birlikte odaklanan ve Deveci (2011) gibi öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin bir arada incelendiği çalışmalar da bulunmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, ilköğretim kademesinde öğretmen, öğrenci ve velilerin ev ödevleri hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin ev ödevlerine yükledikleri anlamlar nelerdir?
2. Öğrencilerin ev ödevlerine yükledikleri anlamlar nelerdir?
3. Velilerin ev ödevlerine yükledikleri anlamlar nelerdir?
4. Öğretmen, öğrenci ve velilerin ev ödevlerine yükledikleri anlamlar arasında benzer ve farklı yönler var mıdır? Varsa nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüz eğitim öğretim ortamlarında öğrenciyi merkeze alan ve sürece aktif olarak dahil eden bir anlayış hakimdir. Ev ödevleri bu anlayışı desteklemek üzere birçok

eğitimci tarafından başvurulan bir yontemdir (Yuladır ve Doğan, 2009). Bir yandan oğretmen ve okul diğer yandan ise anne babalar ve oğrenciler, çoğu zaman birbirleriyle örtüşmeyen beklenti içinde olabilmekte ve belli bir uygulamayı çok değişik algılayabilmektedir. Bunun da temel sebebi, eğitimin paydaşlarındaki ödev algısının/kavramının zamanla değişmiş olmasıdır. Ödeve yönelik paydaşların algılarını değiştiren etmen de, okuldan ve eğitimden beklentilerin zamanla farklılaşmasıdır (Turanlı, 2009b). Bu nedenle öncelikle bu çalışmada ödev algısının oğretmen, oğrenci ve veli açasından yeri ve önemine odaklanılacaktır.

Bu çalışma, günümüz eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası olan ödev konusundaki oğretmen, veli ve oğrenci görüşlerini ayrıntılı olarak ele alması yönünden oldukça önemlidir. Araştırmanın sonunda elde edilen veriler ve bunların yorumlanması ile eğitim sisteminin önemli bir parçası olan ödevlerle ilgili problemlere yönelik çözüm önerileri geliştirileceği düşünölmektedir. Bu sayede oğrencileri de olumsuz etkileyen ödev problemlerinin çözüme kavuşması için somut adımlar atılabilecektir. Araştırma, oğretmen, oğrenci ve veli görüşlerini bir arada ayrıntılı olarak incelediği için ayrıca önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Öğretmenlerin ve velilerin ölçme aracına içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma 2016-2017 eğitim oğretim yılında Konya iline bağlı 1 özel ve 1 devlet okulu olmak üzere toplam 2 ilkokul ve bu okullarda görev yapan oğretmenler, oğrenim gören oğrenciler ve bunların velileri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Ödev: Öğretmenlerin oğrencilere ders öncesinde veya ders sonrasında yerine getirmeleri için verdiği her türden görev ve sorumluluklardır.

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kuramsal açıklamalara ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Açıklamalar

Aşağıda ödevler ve ödevler ile ilgili kuramsal yaklaşımlar konularına yer verilmiştir.

2.1.1. Ödev

Öğrenme üzerinde derin bir etkiye sahip olduğu düşünülen ödevin tanımı üzerine farklı görüşler bulunmaktadır. Sözlük anlamıyla ödev, “öğretmenin öğrencilere okul dışında yapmaları için verdiği çalışma” olarak tanımlanırken (TDK, 2016); Gürlevik’e (2006) göre ödevler, eğitim ve öğrenme sürecinin bir devamı ve konunun tekrar alıştırmalar yoluyla kalıcılığını artıran bir ögesi olarak kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin ders dışı zamanlarda bireysel ya da grup olarak yaptıkları, bilimsel düşünmeyi, problem çözmeyi ve bilgi kaynaklarına ulaşmayı sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar da ödev olarak adlandırılmaktadır (Şahin ve Altınay, 2008).

Bir başka görüşe göre ise ödev; zor bir becerinin kazanılması için fazladan pratik yapmak, yeni bir materyal üzerinde yoğun çalışmalar yapmak, zor bir alanın keşfedilmesi için fazladan çalışmak, özel bir proje ya da rapor hazırlamak veya bir sınava hazırlanmak gibi normal çalışma düzeninin dışında yer alan işler ve çalışmalardır (Kapıkıran ve Kıran,1999). Tüm bu tanımlar incelendiğinde ödev; öğretmenlerin herhangi bir konuyu pekiştirmek, öğrencinin eksik öğrenmelerini gidermek ya da yeni bir konuya hazırlık yapmak amacıyla öğrencilere verdikleri her türden okul ve ders dışı etkinlikler ve görevlendirmeler olarak tanımlanabilir.

2.1.2. Ödevin Amaçları

Ödevi öğrenmede kullanmanın amacı, öğrenciye sorumluluk bilincini kazandırabilmek, etkili iletişim becerileri kazandırmak, öğrencinin ders ile geçirdiği zamanı artırmak, derse hazırlıklı gelmesini sağlamak ve öğrenmesini pekiştirme

yoluyla kalıcı hale getirmektir. Ayrıca ödev yaparken kazanılması gereken en temel sosyal beceriler: duygu ve düşünceleri ifade edebilme, başkalarına güven ve olabilecek riskleri karşılayabilme; yeni arkadaşlıklara açık olma; söylemek istediğini karşı tarafa doğru anlaşılabilir şekilde aktarabilme; sürekli sosyal ilişkiler oluşturabilme; değişik düşüncelere sahip olabilmeyi normal karşılama ve kabul etmedir (Gür, 2003; Hizmetçi, 2007).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretim süreçlerinde ödevlere yer verilmesinin amaçlarından bazıları da aşağıdaki gibi belirtilmiştir (Gündüz, 2005; Yücel, 2004; Sarıgöz, 2011):

1. Öğrencinin başarısını artırmak,
2. Derste sadece ana hatlarıyla anlatılabilen konuları detaylarıyla tamamlamak,
3. Öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirmek,
4. Bağımsız çalışma ve zaman yönetimi becerilerini geliştirmek,
5. Okulda öğrenilenleri tekrarlamak,
6. Öğrencileri gelecek konulara hazırlamak,
7. Öğrencilere sorumluluk duygusu kazandırmak,
8. Fazladan çalışma için olumlu tutum ve iyi çalışma alışkanlığı geliştirmek,
9. Tekrar sağlamak,
10. Ödev sonucu çıkardığı ürün ile, kendine güvenme duygusu kazandırmak,
11. İş yapma ve başarıma isteğini geliştirmek,
12. Akılcı ve eleştirici düşünme gücü kazandırmak,
13. Okulda öğrenilenlerin kalıcılığını artırmak,
14. Bireye bağımsız ve grupla çalışma alışkanlığı kazandırmak,
15. Öğrenciyi derse motive etmek.

2.1.3. Ödev Türleri

Ödevler, veriliş amaçlarına ya da şekillerine göre çeşitli türlere ayrılır:

1. Pratik alıştırmalar: Öğrencilere edinilen yeni bilgiyi uygulama, gözden geçirme veya yeni kazanılmış becerileri pekiştirme, tekrar etme olanağı veren ödevlerdir.

2. Hazırlık ödevleri: İşlenecek olan derslere öğrencileri daha iyi hazırlamak için bu konuda temel bilgi kazandırır ve öğrenci bu ödevler yoluyla karşılaşacağı yeni bilgiler hakkında fikir sahibi olur.

3. Geliştirme ödevleri: Öğrencilerin kişisel bilgi ve hayal güçlerini geliştirmesini teşvik eder. Yaratıcılık ve eleştirel düşünmeyi geliştirme boyutu ile ilgili eklemeler yapılır (Türkoğlu, İflazoğlu ve Karakuş, 2014).

Ev ödevleri veriliş amaçlarına göre yukarıdaki gibi çeşitlere ayrılırken, gerçekleştirdikleri hedeflere göre de sınıflara ayrılabilir. Örneğin derste işlenen yeni bir konudan sonra verilen ödevler yeni konuyu tekrarını yapması bakımından ‘Öğrenmeyi Pekiştiren Ödevler’ olarak adlandırılabilir. Derste yarım kalan bir konuyu tamamlayan ödevler ‘Öğrenmeyi Tamamlayan/Bütünleştiren Ödevler’ olarak, işlenecek yeni bir konu için öğrenciyi hazır hale getiren ödevler ‘Öğrenmeye Hazırlayan Ödevler’ olarak, iyice kavranması gereken karmaşık bir konunun içinde yer alan ve öğrenilmesini kolaylaştıran ödevler ‘Öğrenmeyi Sistemikleştiren Ödevler’ olarak, derste ana hatlarıyla ele alınan bir konunun detaylarıyla birlikte kavranarak geliştirilmesini sağlayan ödevler de ‘Öğrenmeyi Genişleten Ödevler’ olarak çeşitlendirilebilir (Aktürk ve Çelik, 2009; Demir, 2010; Gür, 2003; Turanlı, 2007; Yılmaz, 2013).

2.1.4. Ödevin Etkileri

Amacına uygun yapıldığında sürekli olumlu sonuçlar ortaya çıkaracağı düşünüldükçe verilen ödevlerin, verildikten sonrasında ne gibi etkiler yarattığının; öğrenciye ve anne-babalara neler hissettirdiğinin, neler düşündürdüğünün ailelere göre değişkenlik gösterdiği düşünülmektedir.

Ödevin yararlı olduğunu öne süren bir yaklaşıma göre (Kapıkıran ve Kıran, 1999; Güneş, 2014) öğrenci derse hazır bir şekilde geldiği zaman, konu ile ilgili sorularını ve bilgilerini sınıfta paylaşmak için derse katılım sağlayacaktır. Bu da öğretmenin ders anlatımını ve sınıfın düzenini bozmayacaktır. Ev ödevlerinin faydası yalnızca sınıf yönetimi değildir. Sınıfta yapılan ödevler de ders saatleri içinde sınıf yönetimini kolaylaştırmaktadır. Yapılan sınıf içi ödevlerin seviyesi öğrencilerin bilgi

düzeyine uygun olursa, öğrencilerin kendilerini ve bilgilerini sınama olanakları doğacaktır. Bununla birlikte, derse katılım artacak, öğrenci daha aktif olacak, öğrencilerin başarı düzeyi birbirini etkileyeceğinden sınıfın bilgi düzeyi yükselecektir.

Ödevler öğrencilere öğrendiklerini tekrar etme ve çeşitli durumlara uygulama imkânı sağlayarak sınıfta yapılan dersi sağlamlaştırır ve genişletir. Öğrencilerin yeni bilgi, beceri ve yararlı alışkanlıklar kazanmalarını sağlar. Öğrencinin akıcı düşünmesini, yaratıcılığını, görev yapma bilincini geliştirir. Öğrencide kendi kendini kontrol ve sorumluluk duygusunu geliştirir. Öğrencilerin ders dışındaki boş zamanlarını eğitsel ve faydalı çalışmalarla geçirmelerini sağlar. Öğrenciye bağımsız olarak çalışabilme sorumluluğunu da verir (Güneş, 2014).

Öğrencilerin tertip, düzen, okuma, inceleme, araştırma, gözlem, özetleme ve rapor etme gibi özellikleri gelişir. Gerek el becerileri gerekse alıştırmaya çalışmaları çoğu kez ödevlerle kazandırılır. Öğrencilere aynı zamanda iyi bir zaman plânlaması alışkanlığı da kazandırır. Öğretmen açısından derse iyi bir öğrenci hazırlığı sağladığı gibi, aynı zamanda iyi bir öğrenme kontrol aracı da olur (Turanlı, 2009).

Ev ödevlerinin akademik başarıya da katkı yaptığı araştırmalarla ortaya konmuştur. Örneğin; Atlı (2012), yaptığı ödev-akademik başarı ilişkisi konulu deneysel çalışmasında deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarında ödev uygulaması sayesinde anlamlı bir artış bulunduğunu belirtmiştir (Atlı, 2012, s.59). Buna benzer diğer deneysel araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (İleri, 2013; Yılmaz, 2013; Aktürk ve Çelik, 2009; Gündoğan Özben, 2006; Kaplan, 2006; Gündüz, 2005; Kapıkıran ve Kıran, 1999).

Yine ödevin yararlı olduğunu düşünen Büyüktokatlı'ya (2009) göre tutarlı bir şekilde ödev yapan öğrenciler yapmayanlara göre akademik olarak daha başarılı olurlar. Ödevler öğrenmeyi ve okuldaki başarıyı pekiştirir. Ödevle öğrenci yeni alanlarla tanışırken, öğretmenin çocuğun yardımı ihtiyacı olan alanları belirlemesine yardımcı olur. Ödevler okul ve ev arasında bir köprü oluşturur. Öğrencilere kuralları

uymayı, işe zamanında başlamayı ve bitirmeyi, sorumluluk üstlenmeyi, kendi başına iş yapma yeteneğini kazandırır.

Ayrıca ödevlerin yararları şu şekilde sıralanabilir:

1. Ödevler okuldaki başarıyı pekiştirir.
2. Ödevler sorumluluk ve bağımsızlık duygularını kuvvetlendirir.
3. Ödevler sayesinde öğretme fırsatları artar.
4. Ödevler öğrenmeyi pekiştirir.
5. Ödevler öğrencileri yeni alanlarla tanıştırırken, onları düşünmeye zorlar.
6. Ödevler, öğretmenin çocuğun yardıma ihtiyacı olan alanları belirlemesine yardımcı olur.
7. Ödevler okul ve ev arasında bir köprü oluşturur (Büyüktokatlı,2009; Gündoğan Özben, 2006; Yücel, 2004; Gür, 2003).

Ayrıca örgün eğitim etkinliklerinin okullarda ve ders saatlerinde sürdürüldüğü günümüzde öğrenciler, bazı sebeplerle okullarda ve ders saatlerinde bulunamamaktadırlar. Ders ortamından da uzaklaştıkları için geri kalmaktadırlar. Bu durumun çözümü olarak öğretmenler öğrencilerini ev ödevlerine yönlendirip eksiklerini kapatmalarına yardımcı olmaktadır.

Ödevlerin işlevleri ise şunlardır:

1. Öğrenme öğretme sürecinde öğrencileri aktif öğrenme için yönlendirme ve motive etme.
2. Sorumluluk duygusunun gelişmesine yardımcı olma ve zamanı etkili kullanma becerisi kazandırma.
3. Bağımsız ve grupla çalışma alışkanlığı kazandırma.
4. Öğrencilerin bireysel hızları doğrultusunda çalışmalarına izin verme.
5. Öğrencilerin bir sonraki derse hazırlanmalarını sağlama.
6. Öğrenilenleri tekrar etmeye olanak verme.
7. Ödevlerle öğrencilere pekiştireçler verebilme.
8. Öğrencilere neleri niçin ve nasıl yapacağını iletme.
9. Öğrenciye kısa sürede dönüt ve düzeltme olanağı verme.
10. Öğrenci, okul, ev ilişkisini sağlama (Türkoğlu, İflazoğlu ve Karakuş, 2014)

Gürlevik'e (2006) göre en iyi öğretim stratejilerinden biri olan ev ödevleri bilgi ve beceri kazandırma yollarının da en etkili olmasıyla birlikte; tüm bu olumlu etkilerin yanında ev ödevinin faydadan çok zarar getirdiğini savunan görüşler de vardır. Ödevin istenmeyen yönlerini ön plana çıkaran bu görüşlere göre ödevleri yararlı kılan nedenlerin yanında çoğunlukla yararsız olmalarına neden olan durumlar da ortaya çıkmaktadır. Örneğin; ödevin verilme amacı olmasının dışında çıktığında ya da yapılma şekli değiştirildiğinde veya doğru şekilde değerlendirilmediğinde, ödevler amacından saparak zararlı aktiviteler haline gelmektedir.

Yolcu'ya (2007) göre öğrenciler, ödevlerle ilgili sürekli şikâyetlerini dile getirmektedirler. Ayrıca aileler de ödevlerin kendilerine ek bir yük getirdiğinden bahsetmektedirler. Ödevler aynı zamanda eğitimcilerin de ödevlerini yapmayı reddeden öğrencilerle uğraşmak zorunda olmaları gibi ekstra çalışma yapmalarına neden olmaktadır. Bu yüzden ödevin bir eğitim aracı olarak faydaları konusunda soru işaretleri yer almaktadır.

Ödevin olumlu etkilerini reddeden ve olumsuz etkileri olduğunu savunan bir grup araştırmacıya göre de ödevler öğrencilerin hem duygusal hem de fiziksel olarak yorulmalarına ve sosyal aktivitelere ya da boş zaman etkinliklerine fazla zaman ayıramamalarına neden olabilir (Türkoğlu, İflazoğlu ve Karakuş, 2014). Ya da öğrenciler bağımsız çalışmaya, kendi öğrenmeleri ile ilgili kararları almaya alışık olmayabilir, bu düzenlemeyi yapabileceklerine inanmayabilirler (Gür, 2003, s. 1-5). Ödevlerin olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için öğretmenin ödevi verirken, vereceği ödevi tasarlaması, hangi şartlarda, nasıl, ne amaçlı, neyi ödev olarak vereceğini belirlemesi gerekmektedir. Çünkü böyle yapılmadığı zaman ödevler, sadece öğrencide değil öğretmen ve velide de olumsuz etkiler yaratabilecektir (Yolcu, 2007, s.29).

Dolayısıyla öğretmenlerin öğrencilerine ödev verirken dikkate almadığı bazı hususlar öğrencilerin ders dışında yaptığı bu etkinliklere karşı isteksizlik meydana getirecektir. Bu durumda, öğrenciyi merkeze alan yeni ilköğretim programının hedefleri doğrultusunda öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerine uygun, bilgiye kendi

yöntemleriyle ulaşmasını sağlayan, düşünme becerileni kullanmasına imkân veren ve sorumluluk duygusunu geliştiren ödevler verilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır (Öcal, 2009).

2.1.5. Ödevin Önemi

Ev ödevleri öğrencilerin, bilgi ve yeteneklerinin farkına varmalarını ve bu yeteneklerini geliştirmelerini, eksik yönlerini tamamlamalarını, bağımsız ve düzenli ders çalışma alışkanlığı kazanmalarını, okul dışındaki bilgi kaynaklarını kullanmalarını ve verilen sorumluluğu yerine getirerek öğrenmelerini sağlamaktadır (Atlı, 2012). Bu nedenle ev ödevlerinin öğretim sürecinde önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir.

Ayrıca öğrencilerin dersler işlenirken öğrendiklerini kendi zihinlerinde yeniden yapılandırarak ve bunlara öznellik kazandırarak kendi bilgilerini üretme, ayrıca bu bilgileri yerinde ve zamanında kullanabilme kabiliyetlerini geliştirebilme açısından da ödevlerin önemli bir rolü vardır (Albayrak, Yıldız, Berber ve Büyükkasap, 2004, s. 15).

Öğrenmede tekrarın önemi büyüktür. Tam olarak anlaşılmamış, netleşmemiş konuların tekrar edilmesi kalıcı öğrenmeyi sağlar. Tekrar etmenin bir yolu da ödevlerdir. Ödev yapmaya başlamadan önce okulda o dersle ilgili işlenen konular mutlaka tekrar edilmelidir. Ödev yapmak “araştırma becerisi” kazanmayı sağlar. Ayrıca ödev yaparken zorlanarak öğrenilen konular kolay kolay unutulmaz ve sınavlarda bunun ödülünü alınır. Öğrencinin ilgi ve bilgi alanları genişler. Bir ödev ya da projeyi özenerek istekle yapmak, öğrencinin yaratıcı yönünün gelişimi için çok önemlidir (Büyüktokatlı, 2009).

2.1.6. Ödevin Değerlendirilmesi ve Ödev Takibi

Ölçme ve değerlendirme tekniklerinden ev ödevleri ile ilgili uygulamalarda hem ödevin verilmesi, hem de değerlendirilmesi süreçlerinde birçok sorun ve hatalarla karşılaşılması, ödevlerden sağlanacak kazanımları olumsuz yönde etkilemektedir. Ödevlerin belirtilen faydalarını sağlamak ve eğitimde etkin bir

şekilde yer alması için, ödevlerin değerlendirilmesi ile ilgili engellerin belirlenerek çözüm yollarının aranması gereklidir (Gedik ve Orhan, 2013, s. 136).

Öğrenciye ders dışı zamanlarda yerine getirmesi için verilen ödev veya görevler, belirtilen sürede tamamlanmalı, öğrencinin öğretmene zamanında teslim etmesi sağlanmalı, akabinde de öğretmen tarafından kontrol edilmeli ve konu ile ilgili öğrenciye dönüt verilmelidir (Güneş, 2014).

Öğrencilere verilen ödevler onları sıkmadan, öğrendiklerini tekrar edebilecekleri, anlayamadığı yerlerin farkına varabilecekleri ödevler olmalıdır. Verilen ödevler mutlaka düzenli bir şekilde kontrol edilip öğrencilere geri dönüt verilmelidir. Bunlara dikkat edilmediği takdirde ev ödevleri olumsuzluklara neden olabilmektedir. Geri dönüt alamayan öğrenci, hazırladığı ödevin doğruluğundan emin olamaz, yanlışları varsa bunları öğrenemez, ödev yapmanın kendisine fayda sağladığına inanamaz ve ödev yapmak onun için sıkıcı bir hale dönüşebilir. Unutulmaması gereken bir nokta da, öğrencilerin kendilerine yarar sağlayacaklarından emin oldukları çalışmalara daha fazla özen göstermekte ve daha fazla emek harcamakta olduklarıdır. Öğretmenler ödevlerin yapılıp yapılmadığını kontrol etmez ve gerekli düzeltmeleri yapıp öğrencilere geri vermezse, öğrenciler ödevleri ciddiye almaz, ya baştan savma yapar ya da hiç yapmazlar. Öğrenciler ödev yapmak için ne kadar çok motive edilirlse hazırladıkları çalışmalarda o oranda güzel olmaktadır. Özen gösterilip emek harcanarak hazırlanan ev ödevleri öğrenciye hem davranış hem de bilgi açısından daha fazla katkı sağlamaktadır (Kaplan, 2006).

2.1.7. İyi Bir Ödevin Özellikleri

Öğrencilere ödev verildiğinde, bazı ödevler internetten direk çıktısı alınıp bilgisayar çıktısı olarak teslim edilmektedir. Bu durum öğrencileri hazır konmaya teşvik etmektedir. Ödev verilirken, özellikle ödevlerin el yazısı ile yazılarak ve ödevlere yorumlarında katılarak yapılması istenmelidir. Bu durum öğrencileri, hazır alıştırmaktan ziyade; araştırmak, düşünmek, fikir yürütmek, gözlem yapmak, yorumlamak gibi davranışlara itecek ve hafızalarında ödevle ilgili kalıcı izler

birakacaktır. Böylelikle; hem öğrencilerin çabaları işin içine girecek hem de başarıları artacaktır (Sarıgöz, 2011).

Ödevin niteliğinin veya özelliklerinin yanı sıra veli desteğine elverişli olmasına da özen gösterilmelidir. Yeni ilköğretim programıyla birlikte öğrencilere verilen ev ödevlerindeki farklılaşmalar (performans, proje ödevleri vs.) yeterli düzeyde eğitime sahip olamayan anne ve babaların çocuklarına, her ne kadar çalışma ortamı sağlasalar da, ödevlerine yardımcı olamadıklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu durum, öğrencilerin okulda çalışma alışkanlıklarını ve tutumlarını geliştirme zorunluluğunu beraberinde getirmektedir (Şahin ve Altınay, 2008).

Burada düşünülmesi gereken en önemli nokta yapılan ödevlerin öğretmen tarafından çok dikkatli ve ayrıntılı bir biçimde planlanması, eğitsel olması, öğrencinin gelişiminde bir işe yaraması ve ona olumlu özellikler kazandırmasıdır. Bu yapılmadığı takdirde istenen hedeflere de ulaşamayacaktır. Ayrıca ev ödevleri öğrencileri birbirinden veya belli kaynaklardan aynen yazarak kopya çekmeye alıştırmamalı, onları araştırmaya, düşünmeye, gözlem yapmaya ve elde ettikleri sonuçları yorumlayarak analiz ve sentez yapmaya ve sonuçta belli bir düzen içerisinde sunmaya yönlendirmelidir (Yeşilyurt, 2006).

Verilen ödevlerin güncel konularla ilgili olması da öğrencileri ödev yapmaya istekli hale getirmektedir. Bu yüzden ev ödevi verilirken, ödevin güncel konularla ilişkili olmasına, yeni bilgileri kapsamasına ve öğrencinin güncel konularla ilişki kurabilmesine imkân tanınmasına da önem verilmesi gerekmektedir (Aladağ ve Doğu, 2009).

Ödevle ilgili araştırmalar (Güneş, 2014; Deveci, 2011; Büyüktokatlı, 2009) incelendiğinde iyi bir ödevin taşıması gereken özelliklere ilişkin şu sonuçlara ulaşılabilir:

1. Yeteri kadar olmalıdır: Bir akşamda on sayfalık bir ödev yazması ya da yüz aşamalı bir matematik problemini çözmesi, en çalışkan öğrenciyi bile yıldıracaktır.

2. Zorluk derecesi önemlidir: Ödevler, sınıfta hiç üzerinden geçilmemiş yepyeni kavramlara ya da becerilere dayalı olmamalıdır. Öğrenciler, yeni materyalleri öğretmen gözetiminde öğrenmelidirler.
3. Anlamlı olmalıdır: Her ödevin belirli bir amacının olması gerekir(örneğin, yeni bir becerinin pratik edilmesi veya yeni bir beceri yoluyla sorun çözebilme). Sayfalarca birbirinin aynı problemler çözmek ya da anlamsız alıştırmalar yapmak çocuğa hiçbir yarar sağlamayacaktır.
4. Adil olmalıdır: Herkes aynı ödevi yapmak zorunda olmasa da özellikle bir sınıftaki aynı becerilere sahip öğrencilerin hepsinin aynı ödevi yapması gerekmektedir.
5. Dönüt Verilmelidir: Ödevlere not verilmemelidir, ödevler dikkate alınmalı ve dikkatli bir şekilde tartışılmalıdır.

2.1.8. İdeal Ödev Süreleri

Ödevlerin öğrenci seviyesine uygunluğu; açık, anlaşılır ve net bir şekilde tanımlanmış ve belirlenmiş olması, uygun dönütler verilmesi gibi önemli özelliklerinin yanı sıra, ödevin ilk muhatabı olan öğrencilerin de ödevlerle geçirdikleri sürenin önemli olduğu belirtilmektedir (Güneş, 2014).

Van Voorhis'a (2004) göre, ana sınıfı ile ikinci sınıf arasında okuyan öğrenciler ödevde günde 20-30 dakika ayırırken, üçüncü sınıfla altıncı sınıf arasındakilerin 30-60 dakika ayırmaları gerekir. Fakat Van Voorhis'e göre, çoğu öğrenci bu süreyi bile ayırmamaktadır (Van Voorhis, 2004, akt: Turanlı, 2007). İdeal ödev süresine ilişkin Cooper'ın (2001) önerisine göre ise, birinci sınıfta on dakika ve sonraki her yıl için de on dakika eklenmesi gerekmektedir; fakat bu sürenin, toplam süre olduğu ve her ders için ayrı ayrı olmadığı akılda bulundurulmalıdır (Cooper, 2001, akt: Turanlı, 2007). Diğer yandan bu önerinin doğruluğu veya beklenen yararı temin edip etmeyeceği test edilmiş değildir. Bu konuda zıt bir öneri ise; ilköğretim öğrencilerine günlük en az bir saat, ortaöğretim ve daha üst sınıftaki öğrenciler için ise en azından iki saat ödev verilmesi gerektiğidir (Strother, 1984, akt: Turanlı, 2007). Türkoğlu, İflazoğlu ve Karakuş'a (2014) göre ise ödev süresi ilkokul 1. Ve 2. Sınıfta 15-30 dakika arası ve 2 gün; 3. Sınıftan sonra 4 gün, her defasında

30-60 dakika olmak üzere uzatılmalıdır ve bu süre daha sonraki sınıflarda aşamalı olarak iki saate kadar çıkartılabilir.

İdeal ödev süresinin yaşa göre farklılaştığı bilinmektedir. Özellikle küçük yaşlardaki bireylerin, özellikle ilkokul öğrencilerinin okul dışında dinlenmek, oyun oynamak ve sosyalleşmek için daha fazla zamana ihtiyacı olduğu açıktır. Uzun süren ödevlerin getirdiği akademik baskı ve yükü de kaldıramayacakları göz önünde bulundurularak küçük yaşlarda kısa süren ödevler; daha büyük yaşlarda ise öğrenciler zamanı planlama ve verimli kullanma alışkanlığını kazanmış olmaları için nispeten daha uzun süren ödevler verilmesi uygun olacaktır (Güneş, 2014; Turanlı,2009).

2.2. İlgili Araştırmalar

Aşağıda ödev ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Oluşum (2016) çalışmasında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) devlet ilkokullarında Türkçe dersinde hangi ev ödevlerin ne sıklıkla verildiğini öğrenmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, okuduğunu anlama alanı ile ilgili ödevlerin daha çok verildiği, konuşma ve sunma alanında verilen ödevlerin çok az olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin, az verilen ödevlerin önemini farkında oldukları da tespit edilmiştir.

Bozkurt, Aslanargun, Akın ve Kılınç (2014), çalışmalarında proje ve performans ödevleri ile ilgili konularda sınıf öğretmenlerinin düşüncelerini nitel bir yaklaşımla ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucuna göre, proje ve performans ödevlerinin öğrencilerin bilişsel, toplumsal ve kişilik gelişimine katkı sağladığı ve böylelikle ödevlerin öğrencilerin gelecekte toplum içinde ve mesleki kariyerlerinde üretken bireyler olmalarına zemin hazırlayacağı belirlenmiştir. Bunun yanında ödevleri genellikle ailelerin ve başka meslek gruplarının hazırladığı, öğrencilerin ödevleri hazırlarken zorlandığı hatta bazı öğrencilerin ilgisiz davrandığı da tespit edilmiştir. Bu durumun öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinin yeterli düzeyde olmaması ve ailelerin ödevlerin amacını tam olarak algılayamamasından kaynaklandığını belirlenmiştir.

Deveci ve Önder (2014), çalışmalarında fen ve teknoloji derslerinde verilen ödevlere ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeyi hedeflemişlerdir. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin ölçeğin işlev, tutum ve davranış alt boyutlarındaki puanlarının cinsiyet, sınıf mevcudu, hizmet süresi ve mezun oldukları okul/öğretim programı kategorilerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunurken, nitel verilerden önemli bulgular elde edilmiştir. Bu bulgulara göre, öğretmenlerin, fen ve teknoloji derslerinde ödev uygulamalarının önemine inandıkları ve ödev uygulamalarında öğrencilerin sahip olduğu imkânların (bilgisayar, internet, kütüphane, yerleşim yeri, ailenin tutumu) göz önünde bulundurulması gerektiğine dikkat çektikleri görülmektedir.

Benli ve Sarıkaya (2013), çalışmalarında ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersinde verilen ödevler hakkındaki görüşlerini sınıf seviyeleri ve cinsiyet değişkenlerine göre tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucuna göre kız ve erkek öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersinde verilen ödevlere yönelik görüşleri arasında kız öğrenciler lehine pozitif yönde anlamlı bir farklılık var olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersinde verilen ev ödevlerine yönelik görüşleri, erkek öğrencilere göre daha olumludur. 6, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı da belirlenmiştir.

Gedik ve Orhan (2013), çalışmalarında ilköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde verilen ev ödevleri hakkındaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin ev ödevleriyle ilgili görüşleri arasında cinsiyet ve akademik başarı düzeylerine göre aralarında anlamlı farklılık bulunduğu belirtilmiştir. Sınıf düzeyi arttıkça Türkçe dersinde verilen ev ödevlerine yönelik olumlu görüşlerin azaldığı, daha küçük yaş gruplarına bakıldığında ise olumlu görüşlerin yüksek oranda olduğu belirlenmiştir.

Selvi (2013), çalışmasında Türkçe öğretmenlerinin performans ödevlerine ilişkin uygulama durumlarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, Türkçe dersi performans ödevleriyle ilgili uygulama durumlarında öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar, sınıfların kalabalık oluşu, öğrencilerin ödevleri internetten hazır olarak indirip getirmeleri gibi durumların

öğretmenler için sorun teşkil ettiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin ödev konularının belirlenmesinde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları (sosyoekonomik düzey, ilgi, beceri vb.) göz önünde bulundurmakta, çoğunlukla öğrencilerin görüşlerini de dikkate almakta oldukları belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin bazı ödevleri sınıf içinde sunum yaparak, bazı ödevleri ise yazılı olarak sunduklarını belirtmişlerdir. Ancak yazılı olarak değerlendirme oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Yılmaz (2013), çalışmasında ilköğretim 4. ve 5. sınıflarda ders veren sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersi ödevleri ile ilgili görüşleri inceleyerek, ödevlerde karşılaştıkları sıkıntılar ve ödevlerin öğrenci başarısına etkisi belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda, 4. ve 5. sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin verdikleri ödevlerin öğrencilerin okul başarısını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacı, ödevlerin öğrencilerin yaşına, seviyesine, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik zevkle yapabileceği nitelikte olmasının öğrencilerin başarısına katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Yıldırım, Çıkrıkçı Demirtaşlı ve Akbaş (2012), çalışmalarında, TIMSS 1999 ve TIMSS 2007 durum belirleme çalışmalarına katılan Türk matematik öğretmenlerinin 'TIMSS Matematik Öğretmen Anketi'nde yer alan ev ödevleri ve sınıf içi değerlendirmeye yönelik ortak maddelere verdikleri cevapların yıllara göre karşılaştırılmasını amaçlamışlardır. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmenlerin ödev verme sıklık ve süresi, işlem gerektiren soru çözüme, alıştırmaya türünde ev ödevleri verme durumlarının dönemler arasında değişme göstermediği, öğretmenlerin ödevlerin kontrolü ve ödev sonucunu not olarak kullanma sıklığının zamanla arttığı tespit edilmiştir. Araştırmacılar ayrıca zamanla öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirmede ulusal düzeyde yapılan testlere ve kendi hazırladığı sınıf içi sınavlara daha çok önem verdiğini tespit etmişlerdir.

Deveci (2011), araştırmasında Fen ve Teknoloji dersinde verilen ödevlere yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin işlev, tutum ve davranış alt ölçeği puanlarının demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca

öğrencilerin cinsiyete göre işlev, tutum ve davranış alt ölçeği puanlarına bakıldığında, puanlar arasında anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Kız öğrencilerin işlev, davranış ve tutum alt ölçeği puanlarının, erkek öğrencilerin işlev, davranış ve tutum alt ölçeği puanlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yine okul öncesi eğitim alıp almama durumlarına göre ise okul öncesi eğitim almış öğrencilerin davranış puanlarının anlamlı düzeyde okul öncesi eğitim almamış öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Demir (2010), araştırmasında 2005-2006 yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşıma dayalı programda ölçme aracı olarak kullanılan performans ödevlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonunda performans ödevlerinin öğrencilerin bilgi ve becerilerinin gelişmesini sağlamadığı, velilerin maddi yük getiren performans ödevlerinin verilmesini istemediği bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin performans ödevlerini velisine yaptırdığından kendilerine olan özgüvenlerinin kaybolduğu, hazırlanan performans ödevlerinin emek harcanmadan internetten aynen alındığı, öğrencilerin performans ödevlerinin kendilerine sağlayacağı katkının farkında olmadıkları, performans ödevlerinin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre hazırlanmadığı gibi sonuçlara da ulaşılmıştır.

Kütükte (2010), çalışmasında ilköğretim öğretmenlerinin araştırmaya dayalı olan proje ve performans ödevlerine ilişkin algı, görüş ve uygulama durumlarının incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonunda ilköğretim öğretmenlerinin ödevlerin önemi ve işlevine yönelik görüşlerinin önemli ölçüde olumlu olduğu ve ödevlerin öğretmen ve öğrencilere gereksiz yük yüklediğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler ödev uygulamalarında genel olarak öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almakta ve ödev sürecinde ve ödevin değerlendirilmesinde dönüt vermektedirler. Ayrıca öğretmenler ödev yapma sürecinde karşılaştıkları olası etik olmayan davranışlar konusunda duyarlı oldukları, genç öğretmenlerin kendilerinden yaşça büyük olanlara göre bu duyarlılıklarının daha fazla olduğu görülmüştür.

Oğuz (2010), çalışmasında liselerdeki coğrafya derslerinde ev ödevi ile ilgili öğretmen görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucuna göre öğretmenlerin, ev ödevlerinin, öğrencileri araştırmaya sevk ettiğini, zamanı planlı kullanma alışkanlığı kazandırdığını, sorumluluk duygusunu geliştirdiğini, kalıcı öğrenmeyi sağladığını, öğrencilerin başarısını artırdığını düşünmekte oldukları gözlenmiştir.

Aladağ ve Doğu (2009), çalışmalarında ilköğretim okullarının 2. kademesindeki öğrencilerin Fen ve Teknoloji derslerinde verilen ev ödevlerine ilişkin görüşlerini değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucuna göre verilen ev ödevlerinin fen ve teknoloji konularını anlamada ve öğrenilenleri pekiştirmede önemli bir rolü olduğu görüşü hakimdir. Öğretmenlerin ev ödevlerini kontrol etmelerinin öğrencilerin ödevlere daha fazla önem vermelerini sağladığı görüşü ağırlıkta olup, öğrenci-öğretmen etkileşimini geliştirdiği görülmüştür. Öğrencilerin grup çalışması şeklinde yaptıkları ödevlerin öğrenmede kalıcılığı artırdığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırmacılar ödevlerin güncel konularla ilgili olmasının, öğrencileri ödev yapmada istekli kıldığını ve güncel konuları yorumlamada katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Büyüktokatlı (2009), araştırmasında, ilköğretimde ev ödevi uygulamaları hakkında öğretmen görüşlerini belirlemeyi, öğretmenlerin ev ödevi verme stillerinde benzerlikler ve farklılıkların neler olduğu tespit etmeyi hedeflemiştir. Araştırmanın sonucuna göre, gerek öğretmen, gerek veli, gerekse öğrencinin uygulamadan kaynaklanan hatalarının giderilmesiyle ev ödevlerinin çok daha olumlu etki yaratan bir öğretim tekniği haline getirilebileceği belirlenmiştir.

Ersoy ve Anagün (2009), araştırmalarında sınıf öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji dersi ödev sürecine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin daha çok öğrenilenleri pekiştirme amaçlı ödev verdikleri, öğrencilerin yaratıcılıklarını sergileyebilecekleri ödevlere yeterince yer vermedikleri tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin ödev konusunda internet, öğrenci ve veli kaynaklı sorunlar yaşadıkları da belirlenmiştir.

Öcal (2009), araştırmasında ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ev ödevlerine yönelik tutumlarının oluşmasında öğretmenlerin ve ailelerin rolünü belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde; öğrencilerin ev ödevlerine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlerden; cinsiyet, sınıf seviyesi ve verilen ödev türlerine göre öğrencilerin ev ödevlerine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin ödevde günlük ayırdıkları zaman ile tutumları arasında anlamlı farklılık oluşmuştur. Ödevde günde daha az zaman ayıran öğrencilerin ödevde yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin ve ailelerin ev ödevlerine yönelik “genellikle” doğru stratejiler izledikleri ortaya çıkmıştır. Bu bulgular ışığında, öğrencilerin ödevlere yönelik tutumlarının olumlu olmasında aile ve öğretmen yaklaşımının etkili olduğu anlaşılmıştır. Öğretmenlerin ev ödevlerine yönelik uyguladıkları stratejiler ile cinsiyet, branş ve mesleki kıdemleri arasında anlamlı farklılık ortaya çıktığı ve mezun oldukları okul/öğretim programları arasında anlamlı farklılık oluşmadığı tespit edilmiştir. Velilerin ise sahip oldukları çocuk sayısının ev ödevlerine yönelik uyguladıkları stratejiler üzerinde etkili olduğu; öğrenim durumu, meslek ve aylık gelir değişkenlerinin etkili olmadığı belirlenmiştir.

Rivers (2009), araştırmasında ödev temelli dil öğretiminin sınıf içi uygulamalardaki değişkenliğin materyal tasarımı kaynaklı sebeplerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucuna göre, okutmanların işlediği dersin ayrıntılı raporlarının, ödev dizaynının ve ödevin işlenmesi arasındaki değişkenliğe dayalı olarak yetersiz düzeyde çalışmaların yapıldığı belirlenmiştir.

Turanlı (2009a), araştırmasında öğrencilerin ve anne-babaların ödevde ilişkin algılarını ve bu algıların farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmacı tarafından bir anket geliştirilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre öğrenci ve anne-babaların, ödevi faydalı bulmadıkları ve çocukların ödev için harcadığı çabaya değmediğini düşündükleri belirlenmiştir.

Turanlı (2009b), araştırmasında ödevle ilgili konularda öğretmenlerin düşüncelerine nitel bir yaklaşımla bakmayı ve bu düşüncelerin ortamsal etmenlerce nasıl oluşturulduğunu belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırmanın sonucuna göre,

öğretmen görüşlerinin farklılık gösterdiği ve bu farklılıkların öğretmene ve ortama ait bazı ortamsal özelliklerce (öğretmenin deneyimi, öğrenci nitelikleri, sınıflardaki öğrenci sayıları, vb.), şekillendirildiği tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin beklentilerinin gençken daha yüksek olduğu ve deneyimle beraber, öğrencilere daha az sorumluluk yükledikleri belirlenmiştir.

Yücel (2008), araştırmasında yeni sistemle birlikte Sosyal Bilgiler dersinde verilen performans ödevlerinin uygulanabilirlik durumunu ve hedeflenen amaçlara yaklaşılma düzeyini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; performans görevleri hakkında velilerin ve özellikle öğretmenlerin bilinç yönünden zayıf olduğu, öğretmenlerce ve velilerce, ödevin kazanımları hakkında öğrencilerin bilinçsiz olduğunun düşünüldüğü, öğretmenler ödevleri tam anlamıyla değerlendirip not veremedikleri ve bu konuda öğrencilerin ve velilerin kesin bir görüşe sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Yeşilyurt (2006), araştırmasında lise öğrencilerinin biyoloji derslerinde verilen ev ödevlerine karşı tutumlarını incelemiştir. Araştırmanın sonunda; amaçsızca verilen ev ödevlerinin biyoloji dersine yönelik başarıyı düşürdüğü, amaca yönelik verilen biyoloji ödevlerinin ise başarıyı artırdığı belirlenmiştir.

Gürlevik (2006), araştırmasında ortaöğretim matematik dersinde ev ödevlerine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucuna göre öğretmen ve öğrencilerin ödev konusundaki görüşleri tutarlılık göstermektedir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin, ödev konusuna duyarlı yaklaştıkları gözlemlenmiştir.

Albayrak, Sağlam, Berber ve Büyükkasap (2002), çalışmalarında öğrencilere yaptırılan hazırlık, alıştırma ve ödev çalışmalarının eğitim-öğretim sürecinde hedeflenen katkıyı sağlamasına yönelik olarak planlanan araştırmalara altyapı olması nedeniyle öğretmenlerin bu bağlamdaki mevcut bilgi, tutum ve becerilerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucuna göre öğretmenlerin hazırlık, alıştırma ve ödev çalışmaları hakkında yeteri kadar bilgi, tutum ve beceriye sahip oldukları ancak bu yeterliliklerini uygulamaya yansıtamadıkları belirlenmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan teknikler, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Deseni

Öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin ev ödevi olgusuna yükledikleri anlamların incelenmesini hedefleyen bu çalışma, nitel araştırma modellerinden fenomenolojik çalışma deseninde gerçekleştirilmiştir. Fenomenoloji geniş anlamı ile kuramsal bir görüş açısı olup yüzeysel değerinden kazanılan doğrudan deneyimi araştırır (Balcı, 2004:38).

Nitel araştırmanın temellerini meydana getiren bakış açılarından biri de fenomenoloji (olgubilim) dir. Ağırlıklı olarak varoluşçu psikolojinin içerisinde gelişme sergileyen bir yaklaşım olarak insanların günlük yaşamlarında ve sosyal çevrelerinde meydana gelen olayları veya olguları değerlendirme ve anlamlandırma biçimlerini belirlemeyi hedefleyen bir analiz türüdür. Gerçek ile ilgili değerler ve anlamlar, gerçeğin insanlar tarafından nasıl algılandığı ve bu algılarına ilişkin deneyimleri nitel araştırmanın odaklandığı fenomenolojinin temellerini oluşturmaktadır. Fenomenoloji deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için fenomenoloji uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 78).

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45). Nitel araştırma insanların yaşam

tarzlarını, öykülerini, davranışlarını örgütsel yapıları ve toplumsal değişmeyi anlamaya dönük bilgi üretme süreçlerinden biridir. Nitel araştırmalarda algılar, anlamlar, olaylar ve olguların örüntüleri daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu durum araştırmayı daha ‘derin ve ayrıntılı’ bir bakış açısıyla ele alarak daha da anlamlı bir hale getirmektedir. Nitel araştırma insanın kendi sırlarını çözmek ve kendi çabasıyla biçimlendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından birisidir (Özdemir, 2010: 326).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmada, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Konya iline bağlı bir özel okul ve bir devlet okulu olmak üzere toplam iki ilkokulda eğitim ve öğretime devam eden 335 öğrenci, bu öğrencilerin velilerinden 222 veli ve bu iki okulda görev yapan toplam 37 öğretmen ile çalışılmıştır. Velilerin ve öğretmenlerin demografik verilerine veri toplama aracında yer verilmemiştir. Öğrencilerin okul türü, sınıf ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.1’de gösterilmiştir.

Tablo 3.1 Öğrencilerin Okul Türü, Sınıf ve Cinsiyete Göre Dağılımı

OKUL TÜRÜ	SINIF DÜZEYİ	ERKEK	KIZ	TOPLAM
DEVLET OKULU	1. SINIF	31	24	55
	2. SINIF	23	31	54
	3. SINIF	17	24	41
	4. SINIF	27	16	43
ÖZEL OKUL	1. SINIF	25	7	32
	2. SINIF	27	21	48
	3. SINIF	9	11	20
	4. SINIF	15	27	42
TOPLAM		174	161	335

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, öğretmenler ve veliler için ayrı ayrı olmak üzere iki yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrencilere yaptırılan resimler ile toplanmıştır. Her iki görüşme formunda da 9 adet soru vardır.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmenlere ve velilere öncelikle bu araştırmaya katılıp katılmak istemedikleri sorulmuş, araştırmaya katılmak istediklerini belirten öğretmen ve velilere araştırma ile ilgili kapsamlı bilgi verildikten sonra veri toplama araçları kendilerine teslim edilmiş; belirlenen bir haftalık sürenin sonunda katılımcıların yanıtladıkları görüşme formları yine kendilerinden teslim alınmıştır.

Araştırmada katılımcı olarak yer alan öğrencilerden toplanan veriler ise, araştırmaya katılmak istediklerini belirten öğretmenlerin sınıflarında bir ila bir buçuk ders saati süresince öğrencilere önce bilgilendirme ve sonrasında yönerge vererek resim yaptırma yoluyla toplanmıştır. Öğrenciler resimleri yaparken resimlerle ilgili herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Öğrencilerden resim yoluyla veri toplanmasının nedeni; ilkokul düzeyinde yapılan bu araştırmada katılımcı olan öğrencilerin resimlerinde yazıya göre kendilerini daha açık ve daha net ifade edebilecekleri düşüncesidir. Daha sonra öğretmen, öğrenci ve velilerden elde edilen bu veriler analize tabi tutulmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada görüşme formlarından elde edilen verilerin analizinde içerik analizi ve öğrenci resimlerinden elde edilen verilerin analizinde görsel analiz teknikleri işe koşulmuştur. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015). Başka bir görüşe göre ise içerik analizi, insanların

söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi veya sayısallaştırılması süreci olarak tanımlanabilir (Balcı, 2004).

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İçerik analizi yöntemi bir takım aşamalar halinde gerçekleşmektedir. Bu aşamalar; araştırma hedeflerini belirlemek, örneklemin oluşturulması, kayıt birimleri ve kategorilerin saptanması, sonrasında frekansların belirlenmesi ve ardından değerlendirme, çıkarsama ve yorumlama olarak ifade edilebilir (Bilgin, 2014).

Resimlerin çözümlenmesinde görsel analiz tekniği işe koşulmuştur. Doküman analizinin bir alt başlığı olarak ele alınabilen görsel analizde görsel verilerin analizi yapılmaktadır. Görsel analiz, görsel verilerin, simgelerin, sembollerin, işaretlerin açıklanıp yorumlanması şeklinde tanımlanabilmektedir (Sönmez ve Alacapınar, 2014). VanLeeuwen'e göre (2001'den akt. Sönmez ve Alacapınar, 2014) görsel analizde simgenin analizi, sözlük ve o kültürdeki çağrıştırdığı anlamlarına göre yapılmalıdır. Çalışmada öğrencilerin resimleri analiz edilirken önce kullandıkları semboller sonra da o sembollerin çağrıştırdığı anlamlar belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada çocukların resimlerinden yararlanılması fikri, çocukların kendilerini anlatabilmelerinin önemli bir aracının da resimler olduğu düşüncesidir.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik, aslında araştırılan olgunun olduğu biçimde ve mümkün olduğunca tarafsız olarak gözlenmesine dayanmaktadır. Bu amaçla araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formları geliştirilirken ilgili literatür incelenerek konuyla ilgili kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme formları eğitim bilimleri alanında uzman bir akademisyen tarafından incelendikten sonra görüşme formlarına son şekilleri verilmiştir. Bu şekilde geliştirilen formlardan elde edilecek nitel verilerin gerçek durumu ortaya koyması hedeflenmiştir. Öğrencilerden elde edilen resimlerin analizinde de uzman görüşüne başvurulmuş, tez danışmanının görüşleri doğrultusunda analizler yapılmıştır.

Nitel araştırmalarda içerik analizlerinin güvenirliği kodlamanın ne derecede doğru yapıldığı ile doğru orantılıdır(Bilgin, 2014). Bu nedenle uygulama sonrasında, öğretmenlerin ve velilerin yarı yapılandırılmış görüşme formlarında yer alan açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar önce araştırmacı tarafından, sonra da tez danışmanı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Ayrıca ğrenci resimlerinden elde edilen veriler de uzman görüşü doğrultusunda tez danışmanı tarafından tekrar kodlanmıştır. Elde edilen veriler ışığında oluşturulan tema ve alt temalar için “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan konular tartışılmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Güvenirlik hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994’den akt. Tavşancıl, 2001:81) nerdiği güvenirlik formülü kullanılmıştır. Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı). Hesaplama sonucunda güvenirlik; ğretmen görüşme formları için %87,068, ğrenci resimlerine ait kodlamalar üzerinde yapılan güvenirlik hesaplamasının değeri %83,732 olarak bulunmuş ve veli görüşme formları için %89,224 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma kapsamında elde edilen veriler için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994’den akt. Tavşancıl, 2001:81). Burada elde edilen sonuca göre araştırmada elde edilen verilerin güvenilir olduğu söylenbilir.

4. BULGULAR

Bu bölümde resmi ve özel ilkokullarda görev yapan 37 sınıf öğretmeninden; bu okullarda eğitim öğretime devam eden 335 öğrenciden ve 222 veliden elde edilen verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Birinci Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretmenlerin ödevlere yükledikleri anlamların incelenmesi amacıyla veri toplama aracında öğretmenlere yöneltilen toplam 9 soruya öğretmenlerin verdikleri yanıtlardan oluşan tablolara ve yanıtların analizi sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.1: Öğretmenlere Yöneltilen “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz ? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Pekiştirme ve tekrar	28	17,834
2	Görev ve sorumluluk	19	12,101
3	Her türden çalışma ve etkinlik	17	10,828
4	Zorlama ve eziyet yöntemi	15	9,554
5	Araştırma	12	7,643
6	Derse ön hazırlık	10	6,369
7	Düzenli ders çalışma alışkanlığı kazandırma	9	5,732
8	Dersin verimliliğini artırma çalışması	8	5,095
9	Teknolojiden uzaklaştırma yolu	7	4,458
10	Gelişme aracı	6	3,821
11	Zamanı değerlendirme aracı	5	3,184
12	Bilgiyi keşfetme yolu	5	3,184
13	Bilgi edinme aracı	3	1,910
14	Güdüleme yöntemi	3	1,910
15	Okulu sevdirmeye aracı	3	1,910
16	Ahlaki değer kazandırma yöntemi	3	1,910
17	Hareketliliği azaltma yöntemi	2	1,273
18	Hedefe ulaşma yolu	1	0,636
19	Öğrenciyi olumlu yöne sevk etme aracı	1	0,636
	TOPLAM	157	100

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz ? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 28 frekans ile ‘Pekiştirme ve tekrar’ yer almaktadır. İkinci sırada 19 frekans değeri ile ‘Görev ve sorumluluk’ yer alırken; üçüncü sırada 17 frekans ile ‘Her türden çalışma ve etkinlik’ cevabı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Hedefe ulaşma yolu’ ve ‘Öğrenciyi olumlu yöne sevk etme aracı’ cevaplarının ise birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.2: Öğretmenlere Yöneltilen “Ödevin öğrencilere ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz ?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Bilgiyi pekiştirme	23	12,365
2	Sorumluluk	17	9,139
3	Öğrenilenleri tekrar etme	15	8,064
4	Araştırma yapma	12	6,451
5	Derse hazırlık	11	5,913
6	Düşünme becerileri	9	4,838
7	Kalıcı öğrenme	8	4,301
8	Bilgiyi artırma	8	4,301
9	Etkili öğrenme	8	4,301
10	Başarıyı artırma	7	3,763
11	Disiplin ve düzen	7	3,763
12	Beceri ve yetenek	7	3,763
13	Yaratıcılık	6	3,225
14	Öğrenmeyi destekleme ve güçlendirme	6	3,225
15	Özgüven	5	2,688
16	Zaman yönetimi	5	2,688
17	Karşılaştırma ve değerlendirme becerisi	4	2,150
18	Bilgiyi keşfetme	4	2,150
19	Otokontrol	4	2,150
20	Düzenli ders çalışma alışkanlığı	4	2,150
21	Öz değerlendirme	3	1,612
22	Merak uyandırma	3	1,612
23	Okuma alışkanlığı	2	1,075
24	Özetleme ve raporlama becerisi	2	1,075
25	Problem çözme becerisi	2	1,075
26	Aile ile verimli zaman geçirme	1	0,537
27	Araştırmacı kişilik geliştirme	1	0,537

28	Başarma duygusu	1	0,537
29	Etkili iletişim kurma becerisi	1	0,537
TOPLAM		186	100

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödevin öğrencilere ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz ?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 23 frekans ile ‘Bilgiyi pekiştirme’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 17 frekans değeri ile ‘Sorumluluk’ yer alırken; üçüncü sırada 15 frekans ile ‘Öğrenilenleri tekrar etme’ cevabı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Aile ile verimli zaman geçirme’, ‘Araştırmacı kişilik geliştirme’, ‘Başarma duygusu’ ve ‘Etkili iletişim kurma becerisi’ cevapları birer frekans ile yer almaktadır.

Tablo 4.3: Öğretmenlere Yöneltilen “Ödev üzerinde ailenin ne tür etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Ödevi kontrol etme	14	16,091
2	Öğrenciye manevi destek sağlama	11	12,643
3	Maddi imkânları ödev için kullanma	9	10,344
4	Ödevi yapma	8	9,195
5	Ödevi takip etme	8	9,195
6	Ödev üzerinde ailenin etkisi yoktur	7	8,045
7	Ödev öğretmeni tutma	6	6,896
8	Çocukla işbirliği	4	4,597
9	Uygun ortam hazırlama	4	4,597
10	Ödev bilinci kazandırma	4	4,597
11	Ödevde teşvik etme	3	3,448
12	Çocuğu ödev hakkında uyarma	2	2,298
13	Ödevde yardımcı olma	2	2,298
14	Araştırmaya yardımcı olma	1	1,149
15	Öğrenciyi destekleme	1	1,149
16	Ödevdeki eksikleri belirtme	1	1,149
17	Ödevi yorumlama	1	1,149
18	Öğrenciyi yönlendirme	1	1,149
TOPLAM		87	100

Tablo 4.3’te görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödev üzerinde ailenin ne tür etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 14 frekans ile ‘Ödevi kontrol etme’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 11 frekans değeri ile ‘Öğrenciye manevi destek sağlama’ yer alırken; üçüncü sırada 9 frekans ile

‘Maddi imkânları ödev için kullanma’ cevabı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Araştırmaya yardımcı olma’, ‘Öğrenciyi destekleme’, ‘Ödevdeki eksikleri belirtme’ ve ‘Ödevi yorumlama’ cevaplarının birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.4: Öğretmenlere Yöneltilen “Öğrencilerinize ödev veriyor musunuz? Genelde ne tür ödevler veriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Değişik türlerde	26	18,705
2	Araştırma ödevi	22	15,827
3	Etkinlik yapma	19	13,669
4	Soru çözme	14	10,071
5	Kitap okuma	11	7,913
6	Konu tekrarı	9	6,474
7	Yazı yazma	7	5,035
8	Belirli bir konu hakkında bilgi edinme	5	3,597
9	Canlandırma	4	2,877
10	Gözlem yapma	3	2,158
11	İnceleme	3	2,158
12	Bilgisayar çıktısını yazıya dökme	2	1,438
13	Deney yapma	2	1,438
14	Hikâye yazma	2	1,438
15	Konuşma	2	1,438
16	Öğrendiklerini çevreyle ilişkilendirme	2	1,438
17	Özet ödevi	1	0,719
18	Planlama	1	0,719
19	Resim yapma	1	0,719
20	Deftere soru yazma	1	0,719
21	Söyleşi	1	0,719
22	Güncel konuları yorumlama	1	0,719
	TOPLAM	139	100

Tabloda görüldüğü gibi öğretmenlerin “Öğrencilerinize ödev veriyor musunuz? Genelde ne tür ödevler veriyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 26 frekans ile ‘Değişik türlerde’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 22 frekans değeri ile ‘Araştırma ödevi’ yer alırken; üçüncü sırada 19 frekans ile ‘Etkinlik yapma’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Özet ödevi’, ‘Planlama’, ‘Resim yapma’, ‘Deftere soru yazma’, ‘Söyleşi’ ve ‘Güncel konuları yorumlama’ cevaplarının da birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.5: Öğretmenlere Yöneltilen “Öğrencilerinize ödev verirken nelere dikkat ediyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI KODLAR	f	%
1 Çocuğun ödev üzerinde geçirdiği zamana	19	17,272
2 Öğrencilerin seviyesine uygun olmasına	17	15,454
3 Öğrenciyi yormamasına ve bıktırmamasına	12	10,909
4 Öğrencinin kendi yapabileceği nitelikte olmasına	9	8,181
5 Basit olmasına	8	7,272
6 Açık ve net olmasına	7	6,363
7 Pekiştirme ve tekrar içermesine	6	5,454
8 Eğlenceli olmasına	6	5,454
9 Kısa ve öz olmasına	5	4,545
10 İlgi ve merak uyandırmasına	5	4,545
11 Araştırma yaptırmasına	4	3,636
12 Kalıcı öğrenme sağlamasına	2	1,818
13 Derse ön hazırlık içermesine	2	1,818
14 Düşündürücü olmasına	2	1,818
15 Bireysel farklılıklara	1	0,909
16 Ekonomik olmasına	1	0,909
17 Güncel konulara yönelik olmasına	1	0,909
18 İstekle yapılabilmesine	1	0,909
19 Kapsamlı olmasına	1	0,909
20 Özgüven geliştirici olmasına	1	0,909
TOPLAM	110	100

Tabloda görüldüğü gibi öğretmenlerin “Öğrencilerinize ödev verirken nelere dikkat ediyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 19 frekans ile ‘Çocuğun ödev üzerinde geçirdiği zamana’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 17 frekans değeri ile ‘Öğrencilerin seviyesine uygun olmasına’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada 12 frekans ile ‘Öğrencileri yormamasına ve bıktırmamasına’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Bireysel farklılıklara’, ‘Ekonomik olmasına’, ‘Güncel konulara yönelik olmasına’, ‘İstekle yapılabilmesine’, ‘Kapsamlı olmasına’ ve ‘Özgüven geliştirici olmasına’ gibi cevapların birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.6: Öğretmenlere Yöneltilen “Ödevleri kontrol ederken ve öğrenciye dönüt verirken nelere dikkat ediyorsunuz ?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans

Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Ödevi kendisinin yapmasına	23	17,293
2	Öğrenciye ödevi tekrar anlattırmaya	16	12,030
3	Olumlu dönüt vermeye	13	9,774
4	Fazla eleştirmemeye	11	8,270
5	Zamanında yapılmasına	9	6,766
6	Öğrencinin yönergeye uymasına	9	6,766
7	Yerinde ve ölçülü ödüllendirmeye	8	6,015
8	Ceza vermemeye	7	5,263
9	Öğrencilere yeniden çözdürme	7	5,263
10	Yanlışları düzeltmeye	5	3,759
11	Yazı biçimine	4	3,007
12	Öğrenciyi uyarmaya	4	3,007
13	Veli ile paylaşmaya	3	2,255
14	Aileye kontrol ettirmeye	3	2,255
15	Amaca uygun yapılmasına	3	2,255
16	İyi örnekleri panoda sergilemeye	2	1,503
17	Kontrol çizelgesi tutmaya	2	1,503
18	Öğrenciyi motive etmeye	2	1,503
19	Yapamama nedenlerine	1	0,751
20	Konuyu sınıfta tekrar anlatmaya	1	0,751
TOPLAM		133	100

Tabloda görüldüğü üzere öğretmenlerin “Ödevleri kontrol ederken ve öğrenciye dönüt verirken nelere dikkat ediyorsunuz ?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 23 frekans ile ‘Ödevi kendisinin yapmasına’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 16 frekans değeri ile ‘Öğrenciye ödevi tekrar anlattırmaya’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada 13 frekans ile ‘Olumlu dönüt vermeye’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Yapamama nedenlerine’ ve ‘Konuyu sınıfta tekrar anlatmaya’ cevaplarının ise birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.7: Öğretmenlere Yöneltilen “Ödevler konusunda ne tür problemler yaşıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Ödevi ailenin yapması	16	10,596
2	Kaynak olarak sadece bilgisayar kullanma	14	9,271
3	Ödevi özensiz yapma	13	8,609

4	Ödevi evde unutma	9	5,960
5	Ödevi hatalı yapma	9	5,960
6	Ailenin destek olmaması	8	5,298
7	Ödevi hızlı bitirme isteği	8	5,298
8	Ödev üzerinde aile baskısı	8	5,298
9	Velinin az ödev talep etmesi	8	5,298
10	Ödevi yapmayı reddetme	7	4,635
11	Ailenin ödev materyallerini hazırlamaması	7	4,635
12	Ödev konusunda sorumsuz davranma	7	4,635
13	Ödevin amacını anlayamama	6	3,973
14	Ödevin gereksiz olduğunu düşünme	5	3,311
15	Ödevi önemsememe	5	3,311
16	Ailenin ödev ortamını hazırlamaması	4	2,649
17	Ödevi sınıfta unutma veya eve götürmeme	4	2,649
18	Yeterli kaynak bulmada zorluk	4	2,649
19	Ödev yapmamayı alışkanlık haline getirme	3	1,986
20	Soyut konuları anlamama	3	1,986
21	Ödevi zamanında teslim etmeme	2	1,324
22	Yazma yerine sunma isteği	1	0,662
	TOPLAM	151	100

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödevler konusunda ne tür problemler yaşıyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 16 frekans ile ‘Ödevi ailenin yapması’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 14 frekans değeri ile ‘Kaynak olarak sadece bilgisayar kullanma’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada 13 frekans ile ‘Ödevi özensiz yapma’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Yazma yerine sunma isteği’ cevabının da bir frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.8: Öğretmenlere Yöneltilen “Size göre ideal bir ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans

Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Kısa ve öz olmalı	12	8,391
2	Araştırma yapmaya yönelmeli	11	7,692
3	Pekiştirmeye ve tekrara yönelik olmalı	11	7,692
4	Öğrenci seviyesine uygun olmalı	10	6,993
5	Açık ve anlaşılır olmalı	9	6,293
6	Öğrenciyi sıkmamalı ve zorlamamalı	8	5,594
7	Öğrenci kendi yapabilmeli	8	5,594
8	Nitelikli olmalı	7	4,895

9	İlgi çekici olmalı	7	4,895
10	Günlük hayatla ilişkili olmalı	6	4,195
11	Yaratıcılığı desteklemeli	6	4,195
12	Ekonomik zorluk çıkarmamalı	6	4,195
13	Somut görsellerle desteklenmeli	5	3,496
14	Sürece aileyi de dâhil etmeli	5	3,496
15	Merak uyandırmalı	4	2,797
16	Öğrenci merkezli olmalı	4	2,797
17	Basit olmalı	3	2,097
18	Çok yazı yazdırmamalı	3	2,097
19	Düşünmeye ve yorumlamaya yönelmeli	3	2,097
20	Proje şeklinde olmalı	2	1,398
21	Açık uçlu olmalı	2	1,398
22	Çıkarım yapmayı desteklemeli	2	1,398
23	Kısa olmamalı	2	1,398
24	Uygulanabilir ve kontrol edilebilir olmalı	2	1,398
25	Amaca uygun olmalı	1	0,699
26	Çoklu zekâ kuramına uygun olmalı	1	0,699
27	Kapsam geçerliliği yüksek olmalı	1	0,699
28	Kaynakları ulaşılabilir olmalı	1	0,699
29	Öğrenciyi motive edici olmalı	1	0,699
TOPLAM		143	100

Tabloda görüldüğü gibi öğretmenlerin “Size göre ideal bir ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 12 frekans ile ‘Kısa ve öz olmalı’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 11 frekans değeri ile ‘Araştırma yapmaya yönelmeli’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada yine 11 frekans değeri ile ‘Pekiştirmeye ve tekrara yönelik olmalı’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Amaca uygun olmalı’, ‘Çoklu zekâ kuramına uygun olmalı’, ‘Kapsam geçerliliği yüksek olmalı’, ‘Kaynakları ulaşılabilir olmalı’ ve ‘Öğrenciyi motive edici olmalı’ yanıtlarının ise birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.9: Öğretmenlere Yöneltilen “Ödev uygulamaları hakkında önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Bireysel farklılıklara göre verilmeli	13	9,558
2	Az olmalı	11	8,088
3	Öğrenci seviyesine uygun olmalı	10	7,352

4	Pekiştirici olmalı	9	6,617
5	Sıkmamalı	9	6,617
6	Her gün verilmeli	9	6,617
7	Mutlaka kontrol edilmeli	7	5,147
8	Araştırma yapmaya yöneltmeli	6	4,411
9	Sorumluluk kazandırmalı	6	4,411
10	Bilgi ve beceri kazandırmalı	5	3,676
11	Farklı türden olmalı	5	3,676
12	Kendi yapabilmeli	4	2,941
13	Ceza niteliğinde olmamalı	4	2,941
14	Ders çalışma alışkanlığı kazandırmalı	4	2,941
15	Eğlenceli olmalı	3	2,205
16	Günlük hayatla ilişkili olmalı	3	2,205
17	Müfredata uygun olmalı	3	2,205
18	Amacına uygun olmalı	3	2,205
19	Okulda yapılmalı	3	2,205
20	Ödev kelimesi çok sık kullanılmamalı	3	2,205
21	Aile içinde çatışmaya sebep olmamalı	2	1,470
22	Sürece aileyi de dâhil etmeli	2	1,470
23	Anlaşılır olmalı	2	1,470
24	Ekonomik olmalı	2	1,470
25	Etkinlik şeklinde olmalı	2	1,470
26	Öğrenme becerilerini geliştirmeli	2	1,470
27	Çok beklentili olmamalı	1	0,735
28	Oyun oynama zamanını almamalı	1	0,735
29	Ödev verilmemeli	1	0,735
30	Öğretmen ile öğrenci ödevi birlikte belirlemeli	1	0,735
TOPLAM		136	100

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödev uygulamaları hakkında önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 13 frekans ile ‘Bireysel farklılıklara göre verilmeli’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 11 frekans değeri ile ‘Az olmalı’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 10 frekans değeri ile ‘Öğrenci seviyesine uygun olmalı’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Çok beklentili olmamalı’, ‘Oyun oynama zamanını almamalı’, ‘Ödev verilmemeli’ ve ‘Öğretmen ile öğrenci ödevi birlikte belirlemeli’ yanıtlarının ise birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

4.2. Araştırmanın İkinci Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin ödevlere yükledikleri anlamların incelenmesi amacıyla veri toplama aracında öğrencilere yöneltilen soruya yanıt olarak yaptıkları resimlerden elde edilen kodlara ilişkin tablolara ve bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.10 : Öğrenci Resimlerinde Yer Alan Ögelere Ait Frekans Tablosu

SAYI	FİGÜRLER – NESNELER	f	%
1	Çocuk figürü	257	15,020
2	Kitap / Defter	202	11,805
3	Masa	171	9,994
4	Sandalye	133	7,773
5	Kalem / Silgi	126	7,364
6	Dolap / Kitaplık	67	3,915
7	Lamba / Avize	67	3,915
8	Güneş	57	3,331
9	Yatak	52	3,039
10	Okul sırası	50	2,922
11	Okul tahtası	48	2,805
12	Bulut	47	2,746
13	Ev binası	44	2,571
14	Öğretmen figürü	44	2,571
15	Kapı	28	1,636
16	Çiçek	26	1,519
17	Hayvan (Kelebek, Kuş, Kedi, Köpek v.b.)	26	1,519
18	Okul binası	25	1,461
19	Oyuncak	24	1,402
20	Duvar saati	21	1,227
21	Anne / Kadın figürü	20	1,168
22	Ağaç	19	1,110
23	Türk bayrağı	18	1,052
24	Okul çantası	16	0,935
25	Pencere	15	0,876
26	Cetvel	15	0,876
27	Halı	13	0,759
28	Baba / Adam figürü	10	0,584
29	Televizyon	9	0,526
30	Bilgisayar (Masaüstü / Laptop)	8	0,467
31	Araba / Taşıt	7	0,409

32	Koltuk / Kanepe	7	0,409
33	Meyve (Elma, Kiraz, Çilek, Portakal v.b.)	6	0,350
34	Dağ	5	0,292
35	Makas	5	0,292
36	Duvar tablosu	5	0,292
37	Çöp kovası	4	0,233
38	Gökkuşuğu	2	0,116
39	Uçak	2	0,116
40	Astronot	1	0,058
41	Buzdolabı	1	0,058
42	Dünya	1	0,058
TOPLAM		1707	100

Tablo 4.10’da görüldüğü üzere öğrencilere yöneltilen “Ödev denince aklınıza neler geliyor? Resmini çiziniz” sorusu sonrasında çizdikleri resimler görsel analiz ile ele alınmış, resimlerde yer alan figürler de frekans analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonunda resimlerde en çok yer alan figürün çocuk figürü olduğu görülmektedir. Resimlerin bir kısmında öğrenciler kendilerini ödev yaparken resmetmişler, bir kısmında ise kendilerinin ve arkadaşlarının bulunduğu bir ortamı resmetmeyi tercih etmişlerdir. İkinci, üçüncü ve dördüncü sıralarda kitap/defter, masa ve sandalye figürlerinin yer aldığı görülmektedir. Tabloda beşinci, altıncı ve yedinci sıralarda yer alan Kalem / Silgi, Dolap / Kitaplık ve Lamba / Avize gibi figürlerin yer aldığı da görülebilir. Tablonun son sıralarında yer alan astronot, dünya, roket, yıldız, gezegen gibi figürler de birer öğrenci resminde yer almışlardır.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrenci velilerinin ödevlere yükledikleri anlamların incelenmesi amacıyla veri toplama aracında öğrenci velilerine yöneltilen toplam 9 soruya velilerin verdikleri yanıtlardan oluşan tablolara ve bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.11: Velilere Yöneltilen “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Tekrar ve pekiştirme çalışmaları	165	33,604
2	Görev	55	11,201
3	Sorumluluk	51	10,386

4	Derse ön hazırlık	39	7,942
5	Ders sonrası ev çalışması	36	7,331
6	Stres ve sıkıntı kaynağı	23	4,684
7	Bilgi eksikliklerini tamamlama aracı	21	4,276
8	Öğrenci-veli iletişimine katkı sağlama çalışması	17	3,462
9	Düzen ve disiplin	16	3,258
10	Öğrenme takibi	12	2,443
11	Kalıcı öğrenmenin sağlanması için bir araç	9	1,832
12	Veli-öğrenci-öğretmen işbirliği	8	1,629
13	Öğrenmeye destek	7	1,425
14	Zamanı dikkatli kullanma aracı	6	1,221
15	Bilginin derinleşmesini sağlayan bir araç	5	1,018
16	Öğrenmeyi hızlandırma çalışması	5	1,018
17	Okuma alışkanlığı kazandırma çalışması	4	0,814
18	Problem çözümleri	4	0,814
19	Anlaşılamayan konuyu belirleme yolu	3	0,610
20	Planlı ve programlı çalışma	3	0,610
21	Yazı yazma zorunluluğu	2	0,407
TOPLAM		491	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz ? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 165 frekans ile ‘Tekrar ve pekiştirme çalışmaları’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 55 frekans değeri ile ‘Görev’ tanımı yer alırken; üçüncü sırada ise 51 frekans değeri ile ‘Sorumluluk’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Okuma alışkanlığı kazandırma çalışması’, ‘Problem çözümleri’, ‘Anlaşılamayan konuyu belirleme yolu’, ‘Planlı ve programlı çalışma’ ve ‘Yazı yazma zorunluluğu’ gibi yanıtların ise beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.12: Velilere Yöneltilen “Ödevin çocuğunuza ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz ?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Öğrenilenlerin pekişmesi ve kalıcı olması	157	37,922
2	Görev ve sorumluluk bilinci	75	18,115
3	Disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı	36	8,695
4	Akademik başarıyı artırma	27	6,521
5	Konuları daha iyi kavrama	19	4,589
6	Eksiklerini belirleme	14	3,381

7	Disiplin ve düzen	11	2,657
8	Teknoloji yerine kitap okumaya yönelme	9	2,173
9	Zamanı etkin kullanma becerisi	8	1,932
10	Araştırma becerisi	8	1,932
11	Sorgulama becerisi	7	1,690
12	Öğrenmenin takibi	6	1,449
13	Özgüven	6	1,449
14	Bilgiyi kullanma ve hayata uyarlama becerisi	5	1,207
15	Aile-çocuk iletişimine katkı	4	0,966
16	Yorumlama yeteneği	4	0,966
17	Hızlı ve pratik düşünme becerisi	3	0,724
18	Rapor hazırlama ve sunma becerisi	3	0,724
19	Problem çözme becerisi	2	0,483
20	Bağımsız çalışma alışkanlığı	2	0,483
21	Merak duygusu uyandırma	2	0,483
22	Muhakeme yeteneği kazanma	2	0,483
23	Ayrıntılar üzerinde rahat düşünebilme becerisi	1	0,241
24	Derinlemesine bilgi kazanımı	1	0,241
25	Okul dışı tekrar bilinci	1	0,241
26	Otokontrol	1	0,241
TOPLAM		414	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Ödevin çocuğunuza ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz ?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 157 frekans ile ‘Öğrenilenlerin pekişmesi ve kalıcı olması’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 75 frekans değeri ile ‘Görev ve sorumluluk bilinci’ tanımı yer alırken; üçüncü sırada ise 36 frekans değeri ile ‘Disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Ayrıntılar üzerinde rahat düşünebilme becerisi’, ‘Derinlemesine bilgi kazanımı’, ‘Okul dışı tekrar bilinci’ ve ‘Otokontrol’ cevapların birer frekans değeri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.13: Velilere Yöneltilen “Çocuğunuz ödevlere günde ne kadar zaman ayırıyor? Sizce yeterli mi?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Yeterli	146	29,979
2	1 Saat	74	15,195
3	1-2 saat arası	42	8,624
4	30 dakika – 1 saat arası	38	7,802

5	30 dakika	35	7,186
6	Yetersiz	33	6,776
7	2 saat	31	6,365
8	2-3 saat arası	21	4,312
9	30 dakikadan az	19	3,901
10	3 saat	17	3,490
11	Ödevle göre değişen süreler ayırıyor	16	3,285
12	3 saatten fazla	15	3,080
TOPLAM		487	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuz ödevlere günde ne kadar zaman ayırıyor? Sizce yeterli mi?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 146 frekans ile ‘Yeterli’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 74 frekans değeri ile ‘1 saat’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 42 frekans değeri ile ‘1-2 saat’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘3 saatten fazla’ yanıtının 15 frekans değeri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.14: Velilere Yöneltilen “Çocuğunuza verilen ödevlerin miktarı ve türü hakkında ne düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Verilen ödev miktarı uygun	156	41,489
2	Verilen ödev miktarı fazla	41	10,904
3	İşlenen konuya uygun ödevler veriliyor	27	7,180
4	Sınav sisteminden dolayı test olarak veriliyor	24	6,382
5	Araştırma ödevleri veriliyor	22	5,851
6	Tekrar ve pekiştirme amaçlı ödevler veriliyor	18	4,787
7	Verilen ödev miktarı az	17	4,521
8	Okuma alışkanlığını geliştirmeye yönelik ödevler	17	4,521
9	Öğrenci düzeyine uygun ödevler verilmiyor	11	2,925
10	Farklı soru stilleri gösteriliyor	9	2,393
11	Farklı branşlarda ödevler veriliyor	7	1,861
12	Öğrencinin eksiklerine uygun fotokopiler veriliyor	6	1,595
13	Genelde matematik işlemleri üzerinde duruluyor	5	1,329
14	Öğrenciyi geliştirici ödevler veriliyor	5	1,329
15	Bireysel ve eğlenceli ödevler veriliyor	3	0,797
16	Niteliksiz ve ezbere dayalı ödevler veriliyor	3	0,797
17	Ödevler eşit yoğunlukta verilmiyor	3	0,797
18	Kaliteli ve üzerinde düşünülmüş ödevler veriliyor	2	0,531
TOPLAM		376	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuza verilen ödevlerin miktarı ve türü hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 156 frekans ile ‘Verilen ödev miktarı uygun’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 41 frekans değeri ile ‘Verilen ödev miktarı fazla’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 27 frekans değeri ile ‘İşlenen konuya uygun ödevler veriliyor’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Kaliteli ve üzerinde düşünülmüş ödevler veriliyor’ yanıtının 2 frekans değeri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.15: Velilere Yöneltilen “Çocuğunuza ödev yaparken yardım ediyormusunuz? Nasıl?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Yardım ediyoruz	176	34,442
2	Anlamadığı yerlerde anlatma	52	10,176
3	Ödev sonu kontrol etme	43	8,414
4	Örnekler vererek soru çözümlerine yardımcı olma	38	7,436
5	Yol gösterme	31	6,066
6	Ödevi birlikte yapma	27	5,283
7	Eksiklerini tamamlama	17	3,326
8	Düşünmeye teşvik etme	15	2,935
9	Soru çözümüne yardım etme	14	2,739
10	Yanlışlarını düzeltme	13	2,544
11	Müdahale etmeden takip etme	13	2,544
12	Yardım etmiyoruz	12	2,348
13	Yanlışları üzerine konu anlatımı yapma	9	1,761
14	Yanlışlarını kendisinin fark etmesini ve düzeltmesini sağlama	9	1,761
15	Sunum ve materyal hazırlamasına yardım etme	8	1,565
16	Uygun ödev ortamı hazırlama	7	1,369
17	Kitaptan okunması gereken bölümleri okuma	6	1,174
18	Destek amaçlı yanında bulunma	5	0,978
19	Ezberlemeye yardım	4	0,782
20	Çözümleri ayrıntılı olarak anlatma	3	0,587
21	Takdir etme	3	0,587
22	Hayal gücünü kullanmaya teşvik etme	2	0,391
23	Test çözümlerini değerlendirme	2	0,391
24	Ödevi hikâyeleştirme	1	0,195
25	Güvenilir kaynak bulmasına yardım etme	1	0,195
	TOPLAM	511	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuza ödev yaparken yardım ediyor musunuz? Nasıl?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 176 frekans ile ‘Yardım ediyoruz’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 52 frekans değeri ile ‘Anlamadığı yerlerde anlatma’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 43 frekans değeri ile ‘Ödev sonu kontrol etme’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Ödevi hikâyeleştirme’ ve ‘Güvenilir kaynak bulmasına yardım etme’ yanıtlarının birer frekans değeri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.16: Velilere Yöneltilen “Sizce ailelerin ödevler konusunda katkıları nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Bilemedikleri ve takıldıkları noktalarda yardım etme	57	17,325
2	Takip ve kontrol etme	46	13,981
3	Uygun zaman, ortam ve malzemeleri hazırlama	37	11,246
4	Motive etme	36	10,942
5	Yol gösterme	28	8,510
6	Manevi yönden destek olma	26	7,902
7	Öğrenciyle ortak vakit geçirme	18	5,471
8	Bilinç ve sorumluluk kazandırma	13	3,951
9	Fikir üretmesini sağlama	13	3,951
10	El becerisi gerektiren yerlerde yardım etme	9	2,735
11	Hatalarını düzeltme	7	2,127
12	Ödevi eğlenceli hale getirme	7	2,127
13	Kitap okutma	5	1,519
14	Eksik noktaları tespit etme	5	1,519
15	Zamanı etkin kullanmasını sağlama	5	1,519
16	Ara sıra ödevin tamamını yapma	4	1,215
17	Örnekler vererek ödevi kolaylaştırma	3	0,911
18	Araştırma yapmasına yardım etme	3	0,911
19	Problem çözümlerinde yardım etme	3	0,911
20	Eski bilgileri hatırlatma	2	0,607
21	Farklı metotlar gösterme	2	0,607
TOPLAM		329	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Sizce ailelerin ödevler konusunda katkıları nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 57 frekans ile ‘Bilemedikleri ve takıldıkları noktalarda yardım etme’ yanıtı yer almaktadır. İkinci

sırada 46 frekans değeri ile ‘Takip ve kontrol etme’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 37 frekans değeri ile ‘Uygun zaman, ortam ve malzemeleri hazırlama’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Örnekler vererek ödevi kolaylaştırma’, ‘Araştırma yapmasına yardım etme’, ‘Problem çözümlerinde yardım etme’, ‘Eski bilgileri hatırlatma’ ve ‘Farklı metotlar gösterme’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.17: Velilere Yöneltilen “Çocuğunuz ödev yaparken ne tür sorunlarla karşılaşılıyorsunuz? Bu sorunlara nasıl çözüm getiriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Ödev odaklanamıyor	58	14,646
2	Ödevden sıkılıyor	48	12,121
3	Ödevi anlamıyor	34	8,585
4	Anlatıyoruz ve açıklıyoruz	31	7,828
5	Motivasyonunu artırıyoruz ve teşvik ediyoruz	30	7,575
6	Ödev yapmak istemiyor	26	6,565
7	Ödevi eğlenceli hale getiriyoruz	23	5,808
8	Tehdit cümleleri kuruyoruz	19	4,797
9	Zaman sorunu yaşıyoruz	17	4,292
10	Ödevi beraber yapıyoruz	16	4,040
11	Ödev yapmak yerine oyun oynamak istiyor	15	3,787
12	Kısa molalarla tekrar motive olmasını sağlıyoruz	12	3,030
13	Ödevi önemsemiyor	12	3,030
14	Yazma ödevlerini sevmiyor	9	2,272
15	Yorulduğunu söyleyip yapmak istemiyor	8	2,020
16	Araştırma konularında sıkıntı yaşıyor	7	1,767
17	Teknolojiyi kullanarak çabuk bitirmesini sağlıyoruz	7	1,767
18	Ödevini unutuyor	7	1,767
19	Ödevi yanlış yapmaktan korkuyor	4	1,010
20	El becerisi gerektiren ödevleri yapamıyor	3	0,757
21	Kurallar koyuyoruz	3	0,757
22	Ödevi öğretmen istediği için sevmeyerek yapıyor	3	0,757
23	Ödev yaparken asabi davranışlar gösteriyor	2	0,505
24	Öğrenemediği konunun ödevini yapamıyor	2	0,505
	TOPLAM	396	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuz ödev yaparken ne tür sorunlarla karşılaşılıyorsunuz? Bu sorunlara nasıl çözüm getiriyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 58 frekans ile ‘Ödevde odaklanamıyor’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 48 frekans değeri ile ‘Ödevden sıkılıyor’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 34 frekans değeri ile ‘Ödevi anlamıyor’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Ödevi yanlış yapmaktan korkuyor’, ‘El becerisi gerektiren ödevleri yapamıyor’, ‘Kurallar koyuyoruz’, ‘Ödevi öğretmen istediği için sevmeyerek yapıyor’, ‘Ödev yaparken asabi davranışlar gösteriyor’ ve ‘Öğrenemediği konunun ödevini yapamıyor’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.18: Velilere Yöneltilen “Size göre ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Konu tekrarı şeklinde olmalı	93	21,330
2	Az ve öz olmalı	71	16,284
3	Öğrenciyi sıkmamalı ve yormamalı	58	13,302
4	Eğlenceli ve ilgi çekici olmalı	37	8,486
5	Pekiştirici ve kalıcı olmalı	31	7,110
6	Eğitici ve öğretici olmalı	24	5,504
7	Seviyeye Uygun Olmalı	22	5,045
8	Zor Olmamalı	16	3,669
9	Kitap Okutulmalı	11	2,522
10	Test şeklinde ve sınavlara hazırlık niteliğinde olmalı	11	2,522
11	Beceri ve muhakeme gücünü geliştirici olmalı	10	2,293
12	Araştırmaya yönelik olmalı	9	2,064
13	Görsellerle desteklenmiş olmalı	8	1,834
14	Yaratıcılığı geliştirmeli	8	1,834
15	Sorumluluk duygusunu geliştirmeli	7	1,605
16	Yalnız başına yapabileceği tarzda olmalı	5	1,146
17	Açık ve anlaşılır olmalı	5	1,146
18	Bir sonraki güne veya konuya hazırlık niteliğinde olmalı	4	0,917
19	Ezbere yönelik olmamalı	4	0,917
20	Ceza yöntemiyle kontrol edilmeli	2	0,458
	TOPLAM	436	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Size göre ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 93 frekans ile ‘Konu tekrarı şeklinde olmalı’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 71 frekans değeri ile ‘Az ve öz olmalı’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 58 frekans değeri ile ‘Öğrenciyi sıkmamalı ve yormamalı’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Bir sonraki güne veya konuya hazırlık niteliğinde olmalı’, ‘Ezbere yönelik olmamalı’ ve ‘Ceza yöntemiyle kontrol edilmeli’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.19: Velilere Yöneltilen “Ödev uygulamaları hakkında önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Tablosu

SAYI	KODLAR	f	%
1	Doğru miktarda ve nitelikte verilmeli	53	15,542
2	Mutlaka kontrol edilmeli	44	12,903
3	Öğrenci seviyesine göre verilmeli	39	11,436
4	Ödevler kısa sürmeli	35	10,263
5	Çocuğa dönüt verilmeli	28	8,2111
6	Ödevler okumaya yöneltmeli	21	6,158
7	Kendi başına yapabileceği ödevler verilmeli	16	4,692
8	Her gün ödev verilmemeli	12	3,519
9	Aileler de ödev sürecine dahil edilmeli	12	3,519
10	Ödül ve ceza kullanılmalı	11	3,225
11	Düzen ve tertip kazandıran ödevler verilmeli	9	2,639
12	Eğlenceli ödevler verilmeli	9	2,639
13	Ödevler uygulamalı olarak verilmeli	8	2,346
14	Her gün ödev verilmeli	7	2,052
15	Günün yoğunluğuna göre ödev verilmeli	7	2,052
16	Ödevler öğrencileri kitap okumaya teşvik etmeli	6	1,759
17	Verilen ödevler bütün öğrencilere hitap edebilmeli	6	1,759
18	Ödevler oyunla desteklenmeli	4	1,173
19	Ödevler görsel materyallerle desteklenmeli	4	1,173
20	Ödevler öğrenilen bilginin dışına çıkmamalı	3	0,879
21	Sınav zamanlarında ödev verilmemeli	3	0,879
22	Seçmeli ödevler verilmeli	2	0,586
23	Ödev verirken zaman ayarlaması doğru yapılmalı	2	0,586
	TOPLAM	341	100

Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Ödev uygulamaları hakkında önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 53 frekans ile ‘Doğru miktarda ve nitelikte verilmeli’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 44 frekans değeri ile ‘Mutlaka kontrol edilmeli’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 39 frekans değeri ile ‘Öğrenci seviyesine göre verilmeli’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ‘Ödevler oyunla desteklenmeli’, ‘Ödevler görsel materyallerle desteklenmeli’, ‘Ödevler öğrenilen bilginin dışına çıkmamalı’, ‘Sınav zamanlarında ödev verilmemeli’, ‘Seçmeli ödevler verilmeli’ ve ‘Ödev verirken zaman ayarlaması doğru yapılmalı’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

4.3. Araştırmanın Dördüncü Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmadan elde edilen sonuca göre, ödev olgusu öğretmenler ve öğrenci velileri açısından kavramsal yönden büyük farklılıklar göstermemektedir. Öğretmenlere ve öğrenci velilerine yöneltilen ilk soru ile ödev denince ne anladıkları; ödevin kendilerinde neleri çağrıştırdığı sorulduğunda verdikleri cevaplar birbiriyle büyük oranda benzerlik göstermektedir. Her iki kesimin de ilk sorulara verdikleri cevapların en başında ‘tekrar’, ‘pekiştirme’, ‘görev bilinci’ ve ‘sorumluluk’ gibi cevapların yer alması her iki tarafın da ödevlere yükledikleri anlamın öncelikle ödevin tekrar işlevine yönelik olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla bu sonuca göre öğretmenlerin ve öğrenci velilerinin ‘ödev’ olgusuna atfettikleri anlamlar oldukça benzerdir.

İkincil olarak, öğretmenlerin ve velilerin kendilerine yöneltilen ödevin öğrencilere katkısının ifadesi konusunda da hemfikir oldukları görülmektedir. Her iki grubun da öğrencilere ödevin ‘bilgiyi pekiştirme’, ‘görev ve sorumluluk bilinci’, ‘disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı’ gibi katkıları olduğunu dile getirmişlerdir. Yine öğretmenlere ve velilere ödev üzerinde ailenin rolünün nasıl olduğu sorulduğunda her iki kesimin de ‘ödev için uygun ortam hazırlama’, ‘ödevi kontrol etme’, ‘öğrenciye yol gösterme ve rehberlik etme’ gibi benzer cevapları verdikleri görülmüştür.

Ancak, ödevler konusunda öğretmenlerin ve velilerin yaşadıkları problemler farklılık arz etmektedir. Öğretmenler tablo 4.7’de görüldüğü üzere ödevi ailenin yapması gibi bir problemi yaşadıklarını birinci öncelikle belirtmişlerdir. Ancak

aileler ise tablo 4.17’de görüleceği üzere ödevle ilgili en çok öğrencinin ödevle odaklanamamasının ve ödevden çabuk sıkılmasının problem olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin ikinci sırada belirttikleri problem olan ‘kaynak olarak sadece bilgisayar kullanma’ ve üçüncü sırada gelen ‘ödevi özensiz yapma’ durumlarının karşısında aileler ödevle ilgili sorun olarak ikinci sırada ‘çocuğum ödevden sıkılıyor ve üçüncü sırada ‘çocuğum ödevi anlamıyor’ gibi problemleri dile getirmişlerdir.

İdeal bir ödevin özellikleri, ödev uygulamalarına ilişkin öneriler gibi velilere ve öğretmenlere benzer şekilde sorulan sorulara da tablo 4.8’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ‘araştırmaya yönelik ödevler olmalı’ cevabını vermelerine karşılık velilerin tablo 4.18’de görüleceği üzere ‘ödevler konu tekrarı şeklinde olmalı’ cevaplarını verdikleri belirlenmiştir. Ayrıca tablo 4.9’da görüleceği üzere öğretmenlerin, ödevlerin bireysel farklılıklara göre ve az verilmesi önerisi karşısında tablo 4.19’da görüldüğü üzere velilerin ödevlerin doğru miktarda ve nitelikte verilmesi gerektiğini önerdikleri görülmektedir.

Öğrencilerin ise tablo 4.10’da görüldüğü gibi ödev konusunda resmettikleri figürlerin ve nesnelerin genellikle sınıf ortamında veya ev ortamında bulunabilecek masa, sandalye, pencere gibi figürler ve nesneler olduğu görülmektedir. Ödev denince öğrencilerin aklına gelen ve öğrencilerin resmettiği nesnelerin günlük yaşamda sıkça karşılaştıkları nesneler olduğu ve bu nedenle öğrencilerin resimlerinde bu tür öğelere daha çok yer verdikleri düşünülmektedir.

5. YORUM VE TARTIŞMA

Öğretmen, öğrenci ve veli verilerinden elde edilen bulgulara göre Tablo 4.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz ? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 28 frekans ile ‘Pekiştirme ve tekrar’ yanıtının yer aldığı görülebilir. Yine ikinci sırada 19 frekans değeri ile ‘Görev ve sorumluluk’ yer alırken; üçüncü sırada 17 frekans ile ‘Her türden çalışma ve etkinlik’ cevabı yer almaktadır. Buna göre öğretmenlerin ödev denildiğinde daha çok ödevin pekiştirme ve tekrar işlevi ile görev ve sorumluluk niteliği üzerinde durdukları düşünülebilir. Ödevin bir sonraki derse çocuğu hazırlama yeteneğinin ilk sıralarda yer almadığı görülmektedir. Bu durum, Ersoy ve Anagün’ün (2009) sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Yine 4.2 Tabloda görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödevin öğrencilere ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz ?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 23 frekans ile ‘Bilgiyi pekiştirme’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 17 frekans değeri ile ‘Sorumluluk’ yer alırken; üçüncü sırada 15 frekans ile ‘Öğrenilenleri tekrar etme’ cevabı yer almaktadır. Birinci tabloya ilişkin bulgularda da görüldüğü gibi öğretmenlerin, kendilerine yöneltilen ikinci soruya yanıt olarak da ödevin öğrenciye öncelikle tekrar ve pekiştirme katkısının olabileceğini düşündükleri görülebilir. Bununla birlikte ev ödevlerinin öğrenciye sorumluluk bilinci kazandıracağını da belirttikleri görülmektedir. Tablonun en sonunda ‘Aile ile verimli zaman geçirme’, ‘Araştırmacı kişilik geliştirme’, ‘Başarma duygusu’ ve ‘Etkili iletişim kurma becerisi’ cevaplarının yalnızca birer frekans ile yer alması ise oldukça dikkat çekici bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öte yandan Tablo 4.3’te de görüldüğü üzere öğretmenlerin “Ödev üzerinde ailenin ne tür etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 14 frekans ile ‘Ödevi kontrol etme’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 11 frekans değeri ile ‘Öğrenciye manevi destek sağlama’ yer alırken; üçüncü sırada 9 frekans ile ‘Maddi imkânları ödev için kullanma’ cevabı yer almaktadır. Öğretmenlerin birinci öncelikle belirttikleri ödevi kontrol etme görevini aslında veliler üzerine de paylaşırma anlayışına sahip oldukları söylenebilir. Ödevi kontrol

etmek ve öğrenciye ev ödevi ile ilgili dönütler vermek aslında öğretmenin sorumluluğu iken; öğretmenlerin bu sorumluluğu veli ile paylaşmak istediği düşünülmektedir. İkinci ve üçüncü sırada gelen kodlar veya cevaplar da sırasıyla aileden beklenen v aileden görülen durumlar olarak tanımlanabilir. Yani aileden beklenen manevi destek çoğunlukla aileden gelen maddi imkânlar sunma davranışı olarak karşımıza çıkabilmektedir. Tablonun en sonunda ‘Araştırmaya yardımcı olma’, ‘Öğrenciyi destekleme’, ‘Ödevdeki eksikleri belirtme’ ve ‘Ödevi yorumlama’ cevaplarının yalnızca birer frekans ile yer aldığı görülmektedir. Bu durum, Bozkurt v.d.’nin (2014) sonuçlarıyla örtüştüğü de dile getirilebilir.

Tablo 4.4’e bakıldığında öğretmenlerin “Öğrencilerinize ödev veriyor musunuz? Genelde ne tür ödevler veriyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 26 frekans ile ‘Değişik türlerde’ yanıtının yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada 22 frekans değeri ile ‘Araştırma ödevi’ yer alırken; üçüncü sırada 19 frekans ile ‘Etkinlik yapma’ yanıtı yer almaktadır. Verilen cevaplara göre genellikle tüm öğretmenlerin değişken aralıklarla da olsa öğrencilerine ödev verdikleri görülmektedir. Bu ödevlerin çoğu kez değişken türlerde olduğu söylenirken, öğretmenler tarafından tür olarak en çok verilen ev ödevinin ise araştırma ödevi olduğu söylenmiştir. Etkinlik ödevlerinin de sıklıkla verildiğini gösteren bulgular, etkinliklerde aile katılımının da aktif olabileceğini belirtmektedir. Tablonun en sonunda ‘Özet ödevi’, ‘Planlama’, ‘Resim yapma’, ‘Deftere soru yazma’, ‘Söyleşi’ ve ‘Güncel konuları yorumlama’ cevaplarının yalnızca birer frekans ile yer aldığı görülebilmektedir.

Tablo 4.5’te görülen sonuca göre öğretmenlerin “Öğrencilerinize ödev verirken nelere dikkat ediyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 19 frekans ile ‘Kapladığı zamana’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 17 frekans değeri ile ‘Öğrencilerin seviyesine uygun olmasına’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada 12 frekans ile ‘Öğrencileri yormamasına ve bıktırmamasına’ yanıtı yer almaktadır. Öğrencinin evde geçireceği zamanı çokça kaplamayacak, öğrencinin seviyesine uygun verilmiş ve öğrenciyi bıktırmayacak, sıkmayacak nitelikte ödevler vermeye dikkat ettiklerini söyleyen öğretmenler, bu cevapları ile Büyüktokatlı’nın (2009)

çalışmasında elde edilen sonuçlara yaklaşmaktadırlar. Fakat uygulama düzeyinde böyle bir hassasiyetin ne kadar gerçekleştirildiğinin veya ödevlere yansıtıldığının ayrıca bir tartışma konusu olduğu düşünülmektedir. Tablonun en sonunda ‘Bireysel farklılıklara’, ‘Ekonomik olmasına’, ‘Güncel konulara yönelik olmasına’, ‘İstekle yapılabilmesine’, ‘Kapsamlı olmasına’ ve ‘Özgüven geliştirici olmasına’ gibi literatüre göre aslında ödev verilirken dikkat edilmesi gereken en önemli noktalara ilişkin cevapların yalnızca birer frekans ile yer alması ise oldukça dikkat çekicidir.

Tablo 4.6 ele incelendiğinde görülebilir ki; öğretmenlerin “Ödevleri kontrol ederken ve öğrenciye dönüt verirken nelere dikkat ediyorsunuz ?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 23 frekans ile ‘Ödevi kendisinin yapmasına’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 16 frekans değeri ile ‘Öğrenciye ödevi tekrar anlattırmaya’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada 13 frekans ile ‘Olumlu dönüt vermeye’ yanıtı yer almaktadır. Ödevde dönüt verirken en çok öğrencinin ödevi kendisinin yapmasına dikkat ettiğini söyleyen katılımcı öğretmenler aslında bu cevapları ile sıkça gündeme gelen bir probleme de dikkat çekmektedirler. Tablonun en sonunda ‘Yapamama nedenlerine’ ve ‘Konuyu sınıfta tekrar anlatmaya’ cevaplarının yalnızca birer frekans ile yer aldığı da görülmektedir.

Tablo 4.7’de ise görüldüğü gibi öğretmenlerin “Ödevler konusunda ne tür problemler yaşıyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 16 frekans ile ‘Ödevi ailenin yapması’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 14 frekans değeri ile ‘Kaynak olarak sadece bilgisayar kullanma’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada 13 frekans ile ‘Ödevi özensiz yapma’ yanıtı yer almaktadır. Bir önceki tabloda birinci sırada gelen frekansta ödevi öğrencinin kendisinin yapmasına dikkat ettiklerini söyleyen öğretmenler aslında bu tabloda görüldüğü gibi ödevi ailenin yapmasından kaynaklanan sorunları yaşadıkları düşünülebilir. Öğrencinin kendisinin gelişim gösterebilmesi amacıyla verilen ödevler aile tarafından yapıldığında işlevselliğini yitirebilmekte, etkisiz hale gelebilmektedir. Bu durum, kısa vadede öğrenci yönünden bir avantaj olarak görülse de, uzun vadede ödevin sağlayacağı katkılardan öğrenciyi mahrum bırakabilir. Öğretmen cevaplarına göre ikinci sırada gelen problem de oldukça güncel bir durumu tasvir etmektedir. Günümüzde kitap, sözlük,

kütüphane gibi kaynaklardan bir hayli uzaklaşan öğrenciler, bilginin kaynağı olarak yalnızca bilgisayarı görmekte, diğer kaynakları göz ardı etmektedir. Üçüncü problem olan ödevi özensiz yapmanın ise Kütükte'nin (2010) de belirttiği üzere öğrencinin ödevi yeterince benimsememiş olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ödevi yeterince özümsemeyen ve benimsemeyen öğrenci ise günü kurtarma adına ödevi yalnızca yapmış olmak için yapabilmektedir. Tablonun en sonunda 'Yazma yerine sunma isteği' cevabının yalnızca bir frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.8'de de görüldüğü gibi öğretmenlerin "Size göre ideal bir ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?" sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 12 frekans ile 'Kısa ve öz olmalı' yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 11 frekans değeri ile 'Araştırma yapmaya yöneltmeli' yanıtı yer alırken; üçüncü sırada yine 11 frekans değeri ile 'Pekiştirmeye ve tekrara yönelik olmalı' yanıtı yer almaktadır. Öğretmenlerin bu cevaplarından hareketle iyi bir ödevin kısa ve öz olmasının, öğrenciyi farklı kaynaklardan araştırma yapmaya yöneltmesinin, pekiştirmeye ve tekrara yönelik olmasının öneminin büyük olduğu söylenebilir. Bu noktada ilk tablolarında yer verilen cevapların da burada bir kez daha tekrar ettiğinin görülmesi, öğretmenlerin gözünde ev ödevinin aslında ne olduğunu gözler önüne sermektedir. Tablonun en sonunda 'Amaca uygun olmalı', 'Çoklu zekâ kuramına uygun olmalı', 'Kapsam geçerliliği yüksek olmalı', 'Kaynakları ulaşılabilir olmalı' ve 'Öğrenciyi motive edici olmalı' gibi literatürde yer alan ev ödevi özelliklerini anlatan yanıtların ise yalnızca birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.9'da görüldüğü gibi öğretmenlerin "Ödev uygulamaları hakkında önerileriniz nelerdir?" sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 13 frekans ile 'Bireysel farklılıklara göre verilmeli' yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 11 frekans değeri ile 'Az olmalı' yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 10 frekans değeri ile 'Öğrenci seviyesine uygun olmalı' yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise 'Çok beklentili olmamalı', 'Oyun oynama zamanını almamalı', 'Ödev verilmemeli' ve 'Öğretmen ile öğrenci ödevi birlikte belirlemeli' gibi literatürde yer alan ev ödevi süreçlerini kısmen anlatan yanıtların ise yalnızca birer frekans ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.10’da görüldüğü üzere öğrencilere yöneltilen “Ödev denince aklınıza ne/neler geliyor? Resmini çiziniz” sorusu sonrasında çizdikleri resimler görsel analiz ile ele alınmış, resimlerde yer alan figürler de frekans analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonunda resimlerde en çok yer alan figürün çocuk figürü olduğu görülmektedir. Resimlerin bir kısmında öğrenciler kendilerini ödev yaparken resmetmişler, bir kısmında ise kendilerinin ve arkadaşlarının bulunduğu bir ortamı resmetmeyi tercih etmişlerdir. En çok dikkat çeken bölüm ise ikinci, üçüncü ve dördüncü sıralarda kitap/defter, masa ve sandalye figürlerinin olmasıdır. Buna göre öğrencinin ödev denilince aklına en çok gelen objeler kitap, defter, masa ve sandalye olmaktadır. Buradan hareketle öğrencilerin ödevde genellikle kapalı mekanda, masa başında oturularak yapılan, kitap veya defterlerin kullanıldığı çalışmalar olarak düşündüğü söylenebilir. Yine iç mekan objesi olan çalışma masasının ve sandalyenin sıkça figür olarak resimlerde karşımıza çıkması bizlere öğrencilerin genellikle ödevlerini kapalı mekamlarda yaptıkları hakkında ipucu vermektedir. Tabloda beşinci, altıncı ve yedinci sıralarda yer alan Kalem / Silgi, Dolap / Kitaplık ve Lamba / Avize gibi figürlerin de genellikle iç mekan objesi olması bu görüşü daha da kuvvetlendirmektedir. Ödev denince öğrencilerin aklına güneş, bulut, dağ, ağaç, çiçek gibi olguların da gelmiş olması ve öğrenciler tarafından resmedilmiş olması, ödevin öğrencide doğa, açık hava çağrışımını da yaptığını göstermektedir. Fakat bu figürlerin lamba, masa, sandalye gibi kapalı mekan nesnelere göre sayı bakımından daha az olarak yer alması ödevlerin çoğunlukla kapalı mekamlarda yapıldığı hakkında ipucu vermektedir. Tablonun son sıralarında yer alan astronot, dünya, roket, yıldız, gezegen gibi figürler de öğrenci zihninde ödevin hayal dünyasına ait objeleri çağrıştırdığını ifade etmektedir.

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi velilerin “Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz ? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 165 frekans ile ‘Tekrar ve pekiştirme çalışmaları’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 55 frekans değeri ile ‘Görev’ tanımını yer alırken; üçüncü sırada ise 51 frekans değeri ile ‘Sorumluluk’ yanıtı yer almaktadır. Öğretmenlere yöneltilen ilk soruya verdikleri cevapların benzerlerine, velilere yöneltilen soruların ilkinde de rastlanmaktadır. Yani ödev denildiğinde öğrenci velileri de öğretmenler gibi tekrar,

pekiştirme, sorumluluk ve görev kavramlarını hatırlamaktadırlar. Bununla birlikte veliler ağırlıklı olarak ödevin tekrar işlevine yer vermektedirler. Tablonun en sonunda ise ‘Okuma alışkanlığı kazandırma çalışması’, ‘Problem çözümleri’, ‘Anlaşılamayan konuyu belirleme yolu’, ‘Planlı ve programlı çalışma’ ve ‘Yazı yazma zorunluluğu’ gibi yanıtların ise yalnızca beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.12’ye bakıldığında velilerin “Ödevin çocuğunuza ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz ?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 157 frekans ile ‘Öğrenilenlerin pekişmesi ve kalıcı olması’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 75 frekans değeri ile ‘Görev ve sorumluluk bilinci’ tanımı yer alırken; üçüncü sırada ise 36 frekans değeri ile ‘Disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı’ yanıtı yer almaktadır. Bu soruya verilen cevaplarda da benzer şekilde ödevden beklenen katkıların pekiştirme, kalıcılık, görev ve sorumluluk bilinci olduğu görülmektedir. Ancak üçüncü sırada yer alan disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı cevabı ise ailelerin ödevden beklentilerinin biraz da bu olduğunu ifade etmektedir. Tablonun en sonunda ise ‘Ayrıntılar üzerinde rahat düşünebilme becerisi’, ‘Derinlemesine bilgi kazanımı’, ‘Okul dışı tekrar bilinci’ ve ‘Otokontrol’ gibi ödevden beklenen en önemli özelliklerden birkaçının yer aldığı cevapların yalnızca birer frekans değeri ile yer aldığı görülmektedir.

4.13. Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuz ödevlere günde ne kadar zaman ayırıyor? Sizce yeterli mi?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 146 frekans ile ‘Yeterli’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 74 frekans değeri ile ‘1 saat’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 42 frekans değeri ile ‘1-2 saat’ yanıtı yer almaktadır. Ödevde ayrılan zamanın önemini de burada cevapları ile belirleyen veliler, aslında verilen ödevlerin kapladığı zaman açısından yeterli olduğunu birinci öncelikle ifade etmişlerdir. Ödevde çocuğunun her gün ayırdığı zamanın bir saat olduğunu belirten velilere benzer şekilde velilerin bir kısmı da üçüncü sırada bir ila 2 saat arası her gün zaman ayırdığını belirtmişlerdir. Üçüncü sırada yer alan Tablonun en sonunda ise ‘3 Saatten Fazla’ yanıtının 15 frekans değeri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.14'te görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuza verilen ödevlerin miktarı ve türü hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 156 frekans ile ‘Verilen ödev miktarı uygun’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 41 frekans değeri ile ‘Verilen ödev miktarı fazla’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 27 frekans değeri ile ‘İşlenen konuya uygun ödevler veriliyor’ yanıtı yer almaktadır. Görüldüğü üzere velilerin çoğunluğu verilen ödevlerin miktar olarak uygun olduğunu düşünmektedir. Ancak verilen ödevlerin miktar olarak uygun olmadığını düşünen veli sayısının ikinci sırada gelmesi dikkat çekmektedir. Verilen ödevin işlenen konuya uygun olarak verildiğini düşünen velilerin bu görüşü ise üçüncü sırada gelmektedir. Verilen ödevlerin konuya uygun olarak tasarlanması zaten ödev verilirken yapılması gerekenlerin başında gelmektedir ancak; dördüncü sırada gelen sınav sistemine uygun olarak genellikle test ödevlendirmesinin yapıldığı düşüncesi aslında öğretmenlerin ödev verirken genelde test veya soru çözme usulünü kullandıklarını göstermektedir. Tablonun en sonunda ise ‘Kaliteli ve üzerinde düşünülmüş ödevler veriliyor’ yanıtının yalnızca 2 frekans değeri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.15'te de görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuza ödev yaparken yardım ediyor musunuz? Nasıl?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 176 frekans ile ‘Yardım ediyoruz’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 52 frekans değeri ile ‘Anlamadığı yerlerde anlatma’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 43 frekans değeri ile ‘Ödev sonu kontrol etme’ yanıtı yer almaktadır. Burada en çok dikkati çeken şey velilerin büyük çoğunluğunun çocuğunun ödevine yardım etmesidir. Çocuğunun ödevine yardım eden velilerin aslında nasıl yardım etmeleri gerektiğini bilerek mi hareket ettikleri yoksa bilmeden öğrenciye katkı sağlama çabaları mı sergilemekte oldukları ayrı bir tartışma konusudur. Çünkü çoğunlukla çocuğunun ödevine yardım etmek, onun ödevini kolaylaştırmak isteyen veliler ya ödevi amacından uzaklaştırmakta, ya ödevi kolaylaştırmaktan çok zorlaştırmakta ya da ödevi tamamen kendileri yapabilmektedirler. Tablonun en sonunda ise ‘Ödevi hikâyeleştirme’ ve ‘Güvenilir kaynak bulmasına yardım etme’ yanıtlarının birer frekans değeri ile yer alması dikkat çekicidir.

Tablo 4.16’da görüldüğü gibi velilerin “Sizce ailelerin ödevler konusunda katkıları nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 57 frekans ile ‘Bilemedikleri ve takıldıkları noktalarda yardım etme’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 46 frekans değeri ile ‘Takip ve kontrol etme’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 37 frekans değeri ile ‘Uygun zaman, ortam ve malzemeleri hazırlama’ yanıtı yer almaktadır. Tablonun en sonunda ise ‘Örnekler vererek ödevi kolaylaştırma’, ‘Araştırma yapmasına yardım etme’, ‘Problem çözümlerinde yardım etme’, ‘Eski bilgileri hatırlatma’ ve ‘Farklı metotlar gösterme’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

4.17. Tabloda görüldüğü gibi velilerin “Çocuğunuz ödev yaparken ne tür sorunlarla karşılaşılıyorsunuz? Bu sorunlara nasıl çözüm getiriyorsunuz?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 58 frekans ile ‘Ödevde odaklanamıyor’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 48 frekans değeri ile ‘Ödevden sıkılıyor’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 34 frekans değeri ile ‘Ödevi anlamıyor’ yanıtı yer almaktadır. Ödevde öğrencinin odaklanamıyor olması biraz da ödevi benimsemediğini ya da ödev konusunda isteksiz olduğunu göstermektedir. Ödev yapılan ortamda farklı uyarıcıların olması da çocuğun ödevde odaklanmasını zorlaştırabilmektedir. Ödevden sıkılıyor ve ödevi anlamıyor cevapları da ödevlerin çocuğa yeterince açıklanmadığını, açık ve anlaşılır yönergeler ile verilmediğini işaret etmektedir. Tablonun en sonunda ise ‘Ödevi yanlış yapmaktan korkuyor’, ‘El becerisi gerektiren ödevleri yapamıyor’, ‘Kurallar koyuyoruz’, ‘Ödevi öğretmen istediği için sevmeyerek yapıyor’, ‘Ödev yaparken asabi davranışlar gösteriyor’ ve ‘Öğrenemediği konunun ödevini yapamıyor’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.18.de görüldüğü gibi velilerin “Size göre ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 93 frekans ile ‘Konu tekrarı şeklinde olmalı’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 71 frekans değeri ile ‘Az ve öz olmalı’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 58 frekans değeri ile ‘Öğrenciyi sıkmamalı ve yormamalı’ yanıtı yer almaktadır. Ödevin konu tekrarı şeklinde olması gerektiği görüşü ödevin tekrar işlevine yüklenen beklentiyi

göstermektedir. Az ve öz olması gerektiği görüşü ise öğrencilerin sıkılmalarını ve isteksizliklerini önleyecek, fakat tüm işlevlerini yerine getirecek nitelikte ödevler verilmesi gerektiğini anlatmaktadır. Öğrenciyi sıkmamalı ve yormamalı cevabı da bu görüşü destekler niteliktedir. Tablonun en sonunda ‘Bir sonraki güne veya konuya hazırlık niteliğinde olmalı’, ‘Ezbere yönelik olmamalı’ ve ‘Ceza yöntemiyle kontrol edilmeli’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.19’da görüldüğü gibi velilerin “Ödev Uygulamaları Hakkında Önerileriniz Nelerdir?” sorusuna ilişkin cevap kodlarında birinci sırada 53 frekans ile ‘Doğru miktarda ve nitelikte verilmeli’ yanıtı yer almaktadır. İkinci sırada 44 frekans değeri ile ‘Mutlaka kontrol edilmeli’ yanıtı yer alırken; üçüncü sırada ise 39 frekans değeri ile ‘Öğrenci seviyesine göre verilmeli’ yanıtı yer almaktadır. İlk sırada yer alan doğru miktar ve doğru nitelik görüşü ailenin ödev tanımını yapmakla birlikte verilen ödevlerden beklentilerini de ifade etmektedir. Verilen ödevlerin mutlaka kontrol edilmesi gerektiği görüşünün de benzer şekilde velilerin ödev süreçlerinden beklentilerini yansıtmakta olduğu düşünülebilir. Tablonun en sonunda ‘Ödevler oyunla desteklenmeli’, ‘Ödevler görsel materyallerle desteklenmeli’, ‘Ödevler öğrenilen bilginin dışına çıkmamalı’, ‘Sınav zamanlarında ödev verilmemeli’, ‘Seçmeli ödevler verilmeli’ ve ‘Ödev verirken zaman ayarlaması doğru yapılmalı’ gibi yanıtların beşten az frekans değerleri ile yer aldığı görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlara, uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuç

Araştırmanın verilerinden elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmen, öğrenci ve velilerin ödev kavramına yükledikleri anlamlara bakıldığında, ödev kavramına ilişkin öğrenilen bilgilerin tekrar edilmesi ve konuları anlamaya yönelik çalışmalar şeklinde benzer görüşleri paylaştıkları sonucuna ulaşılrken, velilerin öğretmenlerden farklı olarak evde yapılmak üzere verilen çalışmalar ve sorumluluk kazanma şeklinde ortak görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen ve velilerin ödevlerin içeriğine yönelik görüşlerine bakıldığında araştırma, deney ve çoktan seçmeli test soruları çözmeye yönelik ödevler verildiği konusunda benzer görüşleri paylaştıkları sonucuna ulaşılrken, velilerin öğretmenlerden farklı olarak yazı yazmaya ve test çözmeye yönelik ödevlerin sıkça verildiğini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen ve velilerin ödevlerin içeriğine yönelik ifadelerine bakıldığında, araştırma, deney yapma, çoktan seçmeli test soruları çözmeye ve ilgi çekici etkinlikler içeren ödev verilmesi gerektiği konusunda benzer görüşleri paylaştıkları sonucuna ulaşılrken, farklı olarak öğretmenlerin oyun türü (poster, afiş, model, şekil, şiir, şarkı) velilerinde gözlem yapmaya yönelik ödevler de verilmesinin uygun olacağını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen ve velilerin ödev yaparken yaşanan sıkıntılara ilişkin görüşlerine bakıldığında, kaynak yetersizliği ve araç gereç eksikliği konusunda benzer görüşleri paylaşırken, farklı olarak öğretmenler ailenin tutumu ve internetten yararlanılarak yapılan ödevler konusunda sıkıntılar olduğunu dile getirmektedirler. Öğretmen ve velilerin ödevlerin katkılarına ilişkin görüşlerine bakıldığında, konuları daha iyi anlama, günlük hayatta karşılaştıkları doğa olaylarını daha iyi yorumlama ve beceri kazanma şeklinde benzer görüşler paylaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen ve velilerin ödev uygulamalarına yönelik önerilerine bakıldığında, kolay erişilebilir malzemelerden oluşan ilgi çekici ödevlerin verilmesi konusunda benzer görüşleri paylaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Farklı olarak öğretmenlerin araştırma ve sorgulamaya yönelik ödevler verilmesini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerden elde edilen verilerin analizi sonucunda ise çocukların resmettikleri ortamların ya da figürlerin, öğrencilerin ödev algılarını yansıttığı düşünülmektedir. En çok kapalı mekânlarda yapılan çalışmaların çocuk tarafından ödev olarak nitelendirildiği tespit edilmiştir. Ev ortamında veya okul ortamında sıklıkla yer alan nesne figürlerinin öğrenci resimlerinde sıkça yer bulması bunu ispatı niteliğindedir. Ödevin kapalı mekânlarda yapılan çalışmalardan ibaret olmadığını düşünerek açık hava ve doğa ortamlarını resmeden çocukların ise azınlıkta olduğu görülmektedir. Ayrıca ödev denince öğrencilerin resmettikleri, zihinlerinde canlandırdıkları objeler arasında astronot, roket, gezegenler gibi ilginç materyallerin yer alması da çocukların ödev resmederken hayal dünyalarından da kopmadıklarını ifade etmektedir. Ödevle ilgili resim yaparken şimşek ve kurukafa gibi ilginç figürlere yer veren öğrencilerin de ödev yapma konusunda isteksiz olan veya çabuk sıkılan ve ödevde odaklanamayan öğrenciler olduğu düşünülmektedir. Öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinden çıkan sonuçlara göre ödevlerle ilgili bazı noktalarda benzer görüşleri paylaştıkları görülmektedir. Literatürde yer alan bazı çalışmalarda da (Ersoy ve Anagün, 2009; Yeşilyurt, 2006; Albayrak v.d., 2002; Deveci, 2011) benzer sonuçlar yer almaktadır.

6.2. Öneriler

Araştırma sonuçları dikkate alınarak ödev konusunda yapılan uygulamalara yönelik geliştirilen öneriler şunlardır:

Araştırma sonuçlarına dayanarak yapılan öneriler;

1. Öğretmenler ilgili konuyla alakalı farklı ödev başlıkları belirleyerek öğrencilerin istediği ödevi seçmesine fırsat verebilir.
2. Öğretmenler, öğrenci yakınlarının ve velilerinin, ödev hazırlanması aşamasında çocuklarıyla ilgilendiklerini dikkate alarak ödev konusu belirleyebilir. İmkanlar dahilinde öğrencilerin velileriyle görüşülerek öğrenciye verilecek ödev konuları tespit edilebilir.
3. Öğretmenler deney ve keşif türü gibi farklı ve yaratıcı türlerde ödevler verebilir.
4. Öğretmenler ödevleri, her öğrencinin yaşadığı çevrede bulunabilecek araç gereçleri göz önüne alarak tasarlayabilir.

5. Öğretmenler öğrencilerin çevrelerinde meydana gelen doğa olaylarına bilimsel mantık ışığında bakmalarını sağlamak için gözlem türü ödevler verebilir.
6. Öğretmenler her öğrencinin birey olarak kendini ifade etmesi, varlığını grubundakilere kabul ettirmesi, özgüven duygusunun gelişmesi, işbölümü yapabilmesi, gruba verilen görevi eksiksiz yerine getirmesi ve liderlik duygusunu kazanması açısından öğrencilere grup çalışmasını gerektiren ödevler verebilir.
7. Öğretmenler öğrencilerin ilgisini çektiği düşünülen ilgi çekici (poster, afiş, model, şekil, şiir, şarkı) etkinliklerin yer aldığı ödevler verebilir.
8. Öğretmenler özellikle öğrencilerin doğru bilgiye ulaşma hazzı yaşamaları için internet dışında kütüphane ve yazılı materyallerin kullanılmasına yönelik kolay bulunabilecek araştırma ve sorgulamaya yönelik ödevler verebilir.
9. Öğretmenler verilen ödevlerde öğrencilerin nasıl bir yol izlemesi gerektiği konusunda açıklayıcı bilgiler verebilir.
10. Öğretmenler öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları güncel olaylarla ilgili ödevler verebilir.

Bundan sonra yapılacak olan çalışmalara ilişkin öneriler;

1. Ödevin çocuğun diğer gelişim alanlarına da yansımaları araştırılabilir.
2. Bu çalışmada olduğu gibi öğretmen, öğrenci ve velilerin ortak görüşlerinin alındığı ve incelendiği araştırmalar farklı okul türlerinde ve farklı yaş kategorilerinde de gerçekleştirilebilir.
3. Ayrıca ödevin ele alındığı farklı demografik özelliklere sahip bireyler üzerinde yapılacak araştırmalar da hayata geçirilebilir.

KAYNAKÇA

- Aktürk, Z. ve Çelik, S. (2009). Klasik Sınıf Ortamında Öğrenci Başarısını Artırmak İçin Bir Girişim: Oturma Düzeni Ve Ödev Yapmanın Etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*. 184. 37-43
- Aladağ, C. Ve Doğu, S. (2009). Fen ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlerin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21, S.15-23
- Albayrak, M., Sağlam, S., Berber, K. ve Büyükkasap, E. (2002). Öğretmenlerin Ders Dışı Öğretim Etkinliklerine Yaklaşımları, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2(10), S.333-338
- Albayrak, M., Yıldız, A., Berber, K. ve Büyükkasap, E. (2004). İlköğretimde Ders Dışı Etkinlikler Ve Bunlarla İlgili Öğrenci Davranışları Hakkında Velilerin Görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1(12), 13-18
- Atlı, S. (2012). *4. Sınıf Fen Ve Teknoloji Dersinde Ev Ödevlerinin Öğrencilerin Kavram Öğrenme Düzeylerine, Akademik Başarılarına Ve Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik Ve İlkeler*. 4. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Benli, E. Ve Sarıkaya, M. (2013). Fen Ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlere Yönelik İlköğretim Iı. Kademe Öğrencilerinin Sınıf Düzeyleri Ve Cinsiyete Göre Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 2(21). 489-502
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler Ve Örnek Çalışmalar*. Genişletilmiş 3. Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bozkurt, S., Aslanargun, E., Akın, S. Ve Kılıç, A. (2014). İlköğretimde Uygulanan Proje Ve Performans Ödevlerine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 18. 157-173

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Geliştirilmiş 19. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Büyüktokatlı, N. (2009). *İlköğretimde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Demir, M. (2010). *İlköğretim 4. Ve 5. Sınıflarda Uygulanan Performans Ödevlerinin Etkililiğinin Öğretmen Görüşleri Bakımından Değerlendirilmesi (Malatya İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya."

Deveci, İ. & Önder, İ. (2014). Fen Ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlere Yönelik Öğretmen Görüşleri, *Elementary Education Online*, 13(1), 33-48.

Deveci, İ. (2011). *Fen Ve Teknoloji Dersi Kapsamında İlköğretim Yedinci Ve Sekizinci Sınıflarda Verilen Ödevler Hakkında Öğrenci, Öğretmen Ve Veli Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Ersoy, A. Ve Anagün, Ş. S. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Fen Ve Teknoloji Dersi Ödev Sürecine İlişkin Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi*. 1(3). 58-79

Gedik, M. Ve Orhan, S. (2013). İlköğretim 6. Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Ödevleri Hakkındaki Görüşleri. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*. 38, 135-148

Gedik, N., Altıntaş, E. Ve Kaya, H. (2011). Fen Ve Teknoloji Dersinde Verilen Ev Ödevleri Hakkındaki Öğrenci Görüşleri. *Journal Of European Education*. 1(1). 6-13.

Gündoğan Özben, B. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Başarılarına Ev Ödevi Çalışmalarının Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gündüz, Ş. (2005). *Geleneksel-Çevrimiçi Ve Bireysel-İşbirliğine Dayalı Ödev Uygulamalarının Lisans Öğrencilerinin Akademik Başarılarına ve Ödev İlişkin*

Tutumlarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güneş, F. (2014). Eğitimde Ödev Tartışmaları, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2). 1 – 25.

Gür, H. (2003). *Ev Ödevi Yapma Stilllerinin Akademik Başarıya Etkisi*. 5.Ulusal Fen Bilimleri Ve Matematik Eğitimi Kongresi, 30.04.2003, 74.

Gürlevik, G. (2006). *Ortaöğretim Matematik Derslerinde Ev Ödevlerine Yönelik Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri: Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hizmetçi, S. (2007). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Ödev Stilleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

İleri, S. A. (2013). *TOBB ETÜ Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Ödevlere Karşı Tutumu Ve Verilen Ödevlerin Öğrenci Başarısına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kapıkıran, Ş. ve Kıran, H. (1999). Ev Ödevinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5(5). 12-26.

Kaplan, B. (2006). *İlköğretim 6. Sınıf ‘Yaşamımızı Yönlendiren Elektrik’ Ünitesinde Ev Ödevi Verilmesinin Öğrenci Başarısına ve Kavram Öğrenmeye Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kütükte, Z. (2010). *İlköğretim Öğretmenlerinin Performans Ve Proje Ödevlerine İlişkin Algı Görüş ve Uygulama Durumları*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

M.E. B. (2005). *İlköğretim1-5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Müdürlüğü Basım Evi.

Oğuz, M. A. (2010). *Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Ev Ödevlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Yozgat İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Oluşum, B. (2016). *4. Sınıf Türkçe Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Öcal, S. (2009). *İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarının Oluşmasında Ailelerin Ve Öğretmenlerin Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Özdemir, H.(2010). *İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Başarı Durumlarına Etki Eden Sosyo-Kültürel Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya

Özer, B. ve Öcal, S. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevlerine Yönelik Uygulamalarının Ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 2(1). 133-149

Rivers, D. J. (2009). The Value And Accuracy Of Task As A Workplan: Variability In Classroom Practice. *Eğitimde Kuram Ve Uygulama Dergisi*. 5 (2). 227-243

Sarıgöz, O. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevleri Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi. *Ejovoc: Electronic Journal Of Vocational Colleges*, 80-87.

Selvi, K. (2013). *Türkçe Öğretmenlerinin Performans Ödevlerine İlişkin Uygulama Durumlarının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. (2014). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, Ç. ve Boyacı Altınay, Y. (2008). İlköğretimde Ev Ödevlerine Yönelik Etüt Çalışmaları: Kavramsal Bir Analiz, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 41-52"

Şen, H. Ş. ve Gülcan, M. G. (2012). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıflarda Verilen Ev Ödevleri Konusunda Veli Görüşleri, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29: 29 – 41

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık

TDK, (2016). Türk Dil Kurumu. Erişim Tarihi: 13.07.2016, [Http://Www.Tdk.Gov.Tr/Index.Php?Option=Com_Gts&Arama=Gts&Guid=Tdk.Gts.5aa18928daadb6.80059579](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.5aa18928daadb6.80059579).

Turanlı, A. S. (2007). Gerçek Bir İkilem: Ödev Vermek Ya Da Vermemek ?. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 1: 136 - 154

Turanlı, A. S. (2009a). Öğrencilerin Ve Anne - Babaların Ödeve İlişkin Algıları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 34(153). 61-73

Turanlı, A. S. (2009b). Öğretmenlerin Ödeve İlişkin Görüşleri: Ortamsal Etmenlere Dair Nitel Bir Çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 37(03). 129-143

Türkoğlu, A., İflazoğlu, A. Ve Karakuş, M. (2014). *Eğitim Sürecinde Ödev*. İstanbul: Anı Yayıncılık.

Yeşilyurt, S. (2006). Lise Öğrencilerinin Biyoloji Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumları Üzerine Bir Çalışma, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi* (8),1.

Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, Ö., Çıkrıkçı Demirtaşlı, N. ve Akbaş, U. (2012). Matematik Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Ve Sınıf İçi Değerlendirmelere Yönelik Görüşleri: TIMSS 1999 ve TIMSS 2007 Dönemleri. *Eğitim Ve Bilim Dergisi*, 163(37). 126-142"

Yılmaz, Ç. (2013). *İlköğretim 4. Ve 5. Sınıflarda Türkçe Ödev Uygulamalarının Öğrencilerin Okul Başarısına Etkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre*

Değerlendirilmesi (Nitel Bir Araştırma), Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Yolcu, S. (2007). *İnternet Ortamında Hizmet Veren Ödev Sitelerinin Eğitim-Öğretim Açısından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir

Yuladır, C. ve Doğan, S. (2009), Fen ve Teknoloji Dersinde Öğrencilerin Ev Ödevi Performansını Arttırmaya Yönelik Bir Eylem Araştırması, *Journal of Arts and Sciences*, Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, 12, 211-238.

Yücel, A. S. (2004). Orta Öğretim Düzeyindeki Öğrencilerin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumlarının İncelenmesi,” *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24 (1), 147-159.

Yücel, A. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Performans Ödevleri Hakkında Öğretmen-Veli Öğrenci Görüşleri (Konya Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

EKLER

EK 1. Öğretmenler ile Yapılan Görüşme Formu

EK 2. Veliler ile Yapılan Görüşme Formu

EK 3. Öğrenci Resimlerinden Örnekler

EK 1. Öğretmenler ile Yapılan Görüşme Formu

Merhaba, Ben Mustafa OK. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında yüksek lisans yapmaktayım. “Öğretmen, Öğrenci Ve Velilerin Ev Ödevlerine Yükledikleri Anlamların İncelenmesi” konulu bir araştırma yapıyorum ve sizinle bu konuda görüşmek istiyorum. Bu konudaki düşüncelerinizi, uygulamalarınızı ve önerilerinizi benimle paylaşmanız durumunda ev ödevlerine yüklenen anlamların açıklanmasına katkıda bulunmuş olacaksınız. Ayrıca, bu görüşmede söyleyeceklerinizin tümü gizli tutulacaktır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Mustafa OK

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?
2. Ödevin öğrencilere ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?
3. Ödev Üzerinde Ailenin Ne Tür Etkisi Olduğunu Düşünüyorsunuz ?
4. Öğrencilerinize ödev veriyor musunuz? Genelde ne tür ödevler veriyorsunuz ?
(Araştırmaya yönelik mi, soru çözmeye yönelik mi, yazı yazmaya yönelik mi, etkinlik yapmaya yönelik mi, değişken türlerde mi ?)
5. Öğrencilerinize ödev verirken nelere dikkat ediyorsunuz?
6. Ödevleri kontrol ederken ve öğrenciye dönüt verirken nelere dikkat ediyorsunuz?
7. Ödevler konusunda ne tür problemler yaşıyorsunuz ?
8. Size göre ideal bir ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?
9. Ödev uygulamalarına hakkında önerileriniz nelerdir?

EK 2. Öğrenci Velileri İle Yapılan Görüşme Formu

Merhaba, Ben Mustafa OK. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında yüksek lisans yapmaktayım. “Öğretmen, Öğrenci Ve Velilerin Ev Ödevlerine Yükledikleri Anlamaların İncelenmesi” konulu bir araştırma yapıyorum ve sizinle bu konuda görüşmek istiyorum. Bu konudaki düşüncelerinizi, uygulamalarınızı ve önerilerinizi benimle paylaşmanız durumunda ev ödevlerine yüklenen anlamların açıklanmasına katkıda bulunmuş olacaksınız. Ayrıca, bu görüşmede söyleyeceklerinizin tümü gizli tutulacaktır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Mustafa OK

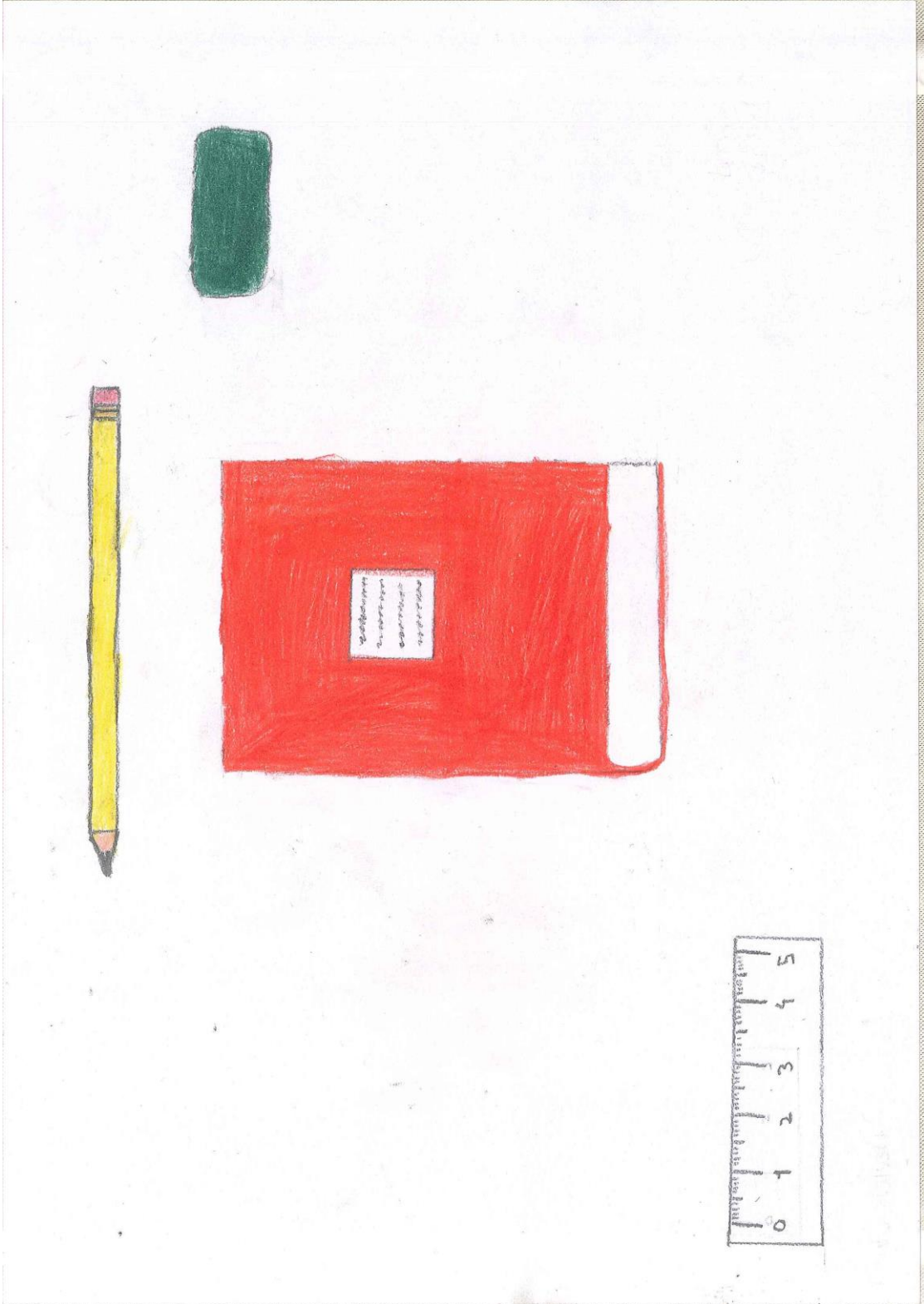
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Ödev denildiğinde ne anlıyorsunuz? Ödev sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?
2. Ödevin çocuğunuza ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?
3. Çocuğunuz ödevlere günde ne kadar zaman ayırıyor? Sizce yeterli mi?
4. Çocuğuna verilen ödevlerin miktarı ve türü hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. Çocuğunuza ödev yaparken yardım ediyor musunuz? Nasıl ?
6. Sizce ailelerin ödevler konusunda katkıları nelerdir?
7. Çocuğunuz ödev yaparken ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz? Bu sorunlara nasıl çözüm getiriyorsunuz?
8. Size göre ideal bir ödev nasıl olmalıdır? İdeal bir ödevin özellikleri sizce nelerdir?
9. Ödev uygulamalarına hakkında önerileriniz nelerdir?

EK 3. Öğrenci Resim Örnekleri

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Mustafa OK	İmza	
Doğum Yeri	Selçuklu / KONYA		
Doğum Tarihi	21.10.1989		
Medeni Durumu	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Mehmet Şükriye Sert İlköğretim Okulu		Konya	1996-2000
Ortaöğretim	Barbaros İlköğretim Okulu		Konya	2000-2003
Lise	Selçuklu Atatürk Anadolu Öğretmen Lisesi		Konya	2003-2007
Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Sınıf Öğretmenliği	Konya	2008-2012
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (Tezsiz)	Konya	2012-2014
Tel	0507 268 20 42			

Hacıkaymak mah. Gürtekin Sok. Kardelen Sit. No: 9/37

Adres

Selçuklu / KONYA

mustafaok@pemakoleji.com.tr